

Khó-ài ê Siû-jîn

Lōa Jîn-seng

1960

Bòk-liók

1	Khâm-khiat Ê Lô-thêng	5
2	Tūi-lóh	7
3	Kî-iân	9
4	Chià-hng Tjong Ê Eng-hiông	13
5	Hoa ⁿ -hí Ê Bák-sái	15
6	Chiap-siū Iâ-Sò	19
7	Khô-poe	23
8	Poah-lóh Chêng-băng	27
9	Ka-pin Lú-siā Jī-hō Pâng	31
10	Ài Khàu Bô Bák-sái	35
11	Kî-sit Tàu-tí Sī Chái ⁿ -iū ⁿ ?	39
12	Siu ⁿ bân lah	43

13	Chhàm-hóe Ê Seng-òah	45
14	Bô-ì-tiong Ê Kì ⁿ -bīn	47
15	Sio-jīn	51
16	Kiū Lí Sià-bián Góa	53

Khâm-khiát Ê Lō-thêng

Lân-hiong thàu-chá khí-lâi ták hăng khoán hó-sè, chiū chiàu-siông khi chhut-khîn. I sī tī bớ keng Ki-tok-kàu pīⁿ-īⁿ chòe hō-sū. Bōe lâi pīⁿ-īⁿ í-chêng sī tī lán ê kàu-hōe ê lú-òh chhō-tiong pit-giáp. Āu-lâi khó-jíp i-īⁿ lâi chòe hō-seng. Tī i-īⁿ í-keng chòe kang iok 6 nî, tī i ê bō-á í-keng ū chit sùn ơ-sùn, in-ūi i ê sêng-chek ték-piát hó, chòe lāng un-sùn, thiām-chêng, khîn-khòai, chhin-chhiat, só-í tui hō-sū tiong siū sóan-pòat chòe chit kho ê niá-pan. Hiān-chāi i sī chòe gōa-kho ê hō-sū pan-tiúⁿ; i ê ē-bīn ū 5, 6 ê tâng-kang, tãi-ke chin chun-keng i, chin sio thiaⁿ-chhùi, tâng-sim lâi hòk-bū pīⁿ-lāng, só-í īⁿ-tiúⁿ, hō-sū-tiúⁿ tō chin tui-tiōng--i.

Lân-hiong sèⁿ Lí, só-í it-poaⁿ ê lāng lóng kiò i chòe “Lí sió-chiá,” nā-sī in ê tâng-phōaⁿ tãi-ke kiò i chòe “Lân-hiong ché.” Lí sió-chiá sī tī Tâi-lâm tang-pêng, jip soaⁿ lī iok óa Tâi-ôan lí saⁿ sī phòe-lō ê chit ê soaⁿ-lâi kàu-hōe ê cha-bớ gín-ná. I chí-ū saⁿ ê chí-mōe-á, i pài tē-jī--ê, tng i sī hòe ê sī, i ê lâu-bú koh seⁿ sió-mōai-á, tī gòeh-lâi ê sī thó-ōe kóng tiòh gòeh-lâi-hong, sòa lī-khui sè-kan. Tng lâu-bú piát-sè ê sī, sit-chāi chin khó-lîn. Hit tng-sī Lí sió-chiá ê ché-ché chiaⁿ 7 hòe, i pún-sin 4 hòe, sió-mōai tú chhut-si. Lâu-pē tong-sī 30 hòe, téng bô chhin, ē bô chhek, lâu-pē sī chit ê toaⁿ-sin-hàn, tui hái-kháu lâi soaⁿ-lâi hō lâu-bú chio--ê. Kóng khí-lâi iā sī chin kī-iân, lâu-pē sī hái-piⁿ thó-hi lāng ê kiáⁿ, sè-hàn pē-bó chá sī, siàu-liân tng íong ê sī, i iām-hīn tī hái-nih mō-hiám, chiàn hong-éng liáh-hi ê seng-òah, koh i nā koh siūⁿ-khí i chòe gín-ná sī-tāi ê keng-gū, kàu chit sī nâ-âu-kng tō iáu ē tīⁿ, bák-sái tō khòa bák-kīⁿ.

Kóng khí--lâi ôe-thâu tng, Lân-hiong ê lâi-kong chiū-sī Pò-tē hit kak-si ê lāng. Tang-chiòh, Pò-tē, Pak-m̄ng hia ê lāng lóng sī teh liáh-hi, phák-iām lâi kòe-jit. Nā ū choh-sit iā sī kék sió-khóa, tãi-ke choh m̄ chiāⁿ-mih. Sī sán-soa hng-á, sī hong-thâu, chúi-bóe, hong chin thâu, ū sī hái-chúi-ian phah-chiūⁿ liók-tē, ná chún teh lóh kiām-hō leh. Sớ chêng--ê sī han-chi, lō-sé, thō-tāu, siông-siông khiām chúi, siu-sêng sī m̄ chiāⁿ-mih. Sớ-í chē-chē lāng khò thó-hái, á-sī khi chē-iām kong-si chòe khó-kang lâi tō-òah. Ān-ni Lí--ka chū chá sī chin kan-khó, chin chheng-tām. Hit nī ték-piát pháiⁿ nī-tang, só-í Lân-hiong in lâi-kong iā kap lāng chòe-tin khi chhut-hái. Bô phah-sng hit nī m̄-nā ngó-kok pháiⁿ nī-tang, chiū hái-nih iā pháiⁿ hái-tang. Sớ-í tãi-ke chiū chham-siông khi khah óan-iūⁿ lâi thó, òng-bāng ē tit thó khah ū. Bô

phah-sùng, chít ē khi sòa bô hōe-thâu, in-ũi tng in khui-phâng ē 3 jít āu chòe hong-thai, ún-tàng sī sit-sū. Hong-thai āu tán chít lé-pài, nng lé-pài, kui gòeh-jít, lóng bô siau-sit. Chhù-piⁿ ták ē thè Lí Sian-siⁿ-niū, pêng-sī lāng lóng kiò i “Chìn-châi só” chin hōan-ló. Chìn-châi hiaⁿ, Lân-hiong ē lăi-kong sit-sū hit sī, in lău-pē chiah 6 hòe. Chū sè seⁿ-chòe sán-sán, kha-lò chhiú-lò, i ē chiàⁿ-miâ kiò-chòe Lí Êng-hok, nā sī in-ũi i ē kha-lò chhiú-lò, sui-jiân sī 6 hòe, khòaⁿ-tiòh ná chún 7, 8 hòe khoán leh; só-í tãi-ke tō kiò i chòe “Lò-kha--ê.” Chìn-châi só mī-jít lău bák-sái thí-lâm khau-lūi, chhe-it chấp-gō siông-siông tō tiám-hiūⁿ kúi tiám tiāⁿ-bóe khui-siaⁿ khau, siaⁿ-siaⁿ kù-kù “Góa sim-koaⁿ, góa hu o-òe, lí kin-á-jít pàng-sim chòe lí khi, khòaⁿ lí pàng góa kap lò-kha-á kiáⁿ beh cháiⁿ-iūⁿ ?” Khau tit phīⁿ-lău nōa-tih, hō chhù-piⁿ ē lāng tãi-ke thè i chin siông-sim. Tiám sī chít keng hái-piⁿ lău-á, hō lăi chhóp-chhóp tih, hong lăi phòa-piah hong sng-sng háu, kôaⁿ gih-gih, kah sī chít niá phōe ná-chún lòk-bah-pó, kah thau kha thó, kah kha thau thó, kah pak-tó sī siang-thau thó. Phōe-toaⁿ phòa kô-kô iā bô thang pó, siūⁿ lăi chiū-sī khó. Chhù-piⁿ hiah-ê pô-ah chím-ah khah nng-sim ē lāng nā thiaⁿ i teh hâu-png, teh khau, chē-chē lāng tiám piⁿ-á thè i àm-chīⁿ lău bák-sái, siūⁿ kóng chít-ê siâu-liân-lāng khòaⁿ beh án-chóaⁿ khan-kiáⁿ chiú chít-si-lāng chiū hó. Kòe nī-gōa kú, tō lóng bô tò-lăi lah, chhù-piⁿ ē lāng chiū khó-khng i koh kè. Khí-thau Chìn-châi só chin sioh pún-hūn, siūⁿ kóng lán sī sán-hiong lāng, m̄-bat pò^a jī, koh khan chít ē kiáⁿ, taⁿ lò-kha--ê iā 8 hòe lah, lāng thái ē beh ài lán lah? Só-í chin siú pún-hūn, kap kiáⁿ chhut-khi khioh han-chí-á tō kòe-jít. Nā khah lăi-bīn-si ē hiong-chhoan teh kheh kam-chià ē sī, chiū chhōa kiáⁿ khi kă lāng lân chià-kin, pak chià-háh lăi thàn kóa chíⁿ tò-lăi bé kiâm-hi-á, taⁿ kóa chià-háh tò-lăi chòe chhâ hiāⁿ. Án-ni bóng pêng, bóng tō kòe-jít. Tú-gū lò-kha-á kiáⁿ 8 hòe nī-bóe, keh-piah chng ũ chít ē lāng kiò-chòe Sin-hoat-ah, i sī tī chē-iâm kong-si teh chòe kang-iú, phák iâm ē kang-lāng, sí bó, pàng nng ē gín-ná; lāng chiū lăi kă Chìn-châi só-ah pò chhin-chiāⁿ, tãi-ke chin kă i chàn-sêng, khòaⁿ iáu chiah siâu-liân, Chìn-châi hiaⁿ sí-lóh, chhân bô chít khu, hng bô chít tu, khòaⁿ beh chiú kau siáⁿ-sī lò-kha--ê chiah ē tōa-hàn. Sin-hoat hiaⁿ tō iā khiâm kha-chhiú, chhit-kóng peh-kóng, hit nī tang-cheh-mī tãi-ke chiū sêng-chhin.

Bô lōa-kú tui gín-ná chiū tiāⁿ khí tōa-lāng sū. Lò-kha--ê kap āu-chek ē kiáⁿ sng-lăi sī chiap-bīn sió-tī, sió-mōai tiāⁿ oan-ke. Sin-hoat hiaⁿ iáu ũ chít ē lău-bú, kin-nī chiah óa 60 thóng hòe. Hái-kháu lāng chin chhō-kiāⁿ, iáu ē chhut-khi sa-chhâ lăk-chháu, kóng ôe siaⁿ hiáng, lī-hăi, tī in chē-iâm kong-si ē kang-liâu, kang-iú ē siok-sià bē su sī lău ke-pô, cha-bó chóng-lí. Lāng nā gín-ná thau-sio hīⁿ-jòah, khan âng-î, koan saⁿ-kơ-á, tō lóng sī i teh thè lāng siat-hoat. Mng-pút sio-hiūⁿ, lāng pòah-poe nā pòah bô, tō lóng sī i teh thè lāng hē-sin thok-pút. Pêng-sī sī chin kheh-pók, kóe sng ē, bah sng tè. Lêng-gōa chhòng chít kha chhài-nâ, sī nī peh cheh, ũ kóe-chàng, ke, ah, ti-bah, tō thêh-khi khng chhài-nâ, siu tiám i ē pàng-keng bīn-chhng chng, tiâu kôan-kôan. Nā m̄-sī in cha-bó-kiáⁿ tò-lăi chòe-kheh, sī bô lāng chiàh ē tiòh.

Kau chia Lò-kha--ê in bó-á-kiáⁿ chai sí lah. Phah-mē ũ, chiàh-chhng bô. Kó-chá lāng kóng, “Chiàh lāng bák-sái lău-png, saⁿ tng gín-óaⁿ gín-tī.” Bó-á-kiáⁿ nā chhōa chhut-khi chòe kang, siông-siông tī hng-thau hng-bóe tui-khòaⁿ lău bák-sái.

Siāng hit-nî beh kīn nî-tau ê 29 mê, ke-ke hō-hō lóng teh pī-pān kòe-nî, ũ ê chhoe-kóe, ũ ê thài-ke, taⁿ Chìn-châi só tú kè-lâi bô lōa-kú, pêng-sī sī sàh-hiong lāng, kòe-khì m̄-bat ka-kī chhoe-kóe pāk-chàng. Taⁿ hāi-lah, chhoe-kóe m̄-chai thang hē kóe-khùi, kóe chhoe bē-sék, hoat-kóe chhoe bē hoat, in ta-ke tui gōa-bīn jip lâi khòaⁿ chit-ê hóe chhiong-thiⁿ, lóng bô kóng sīm-mih, chū án-ni oat jip-khì pāng-keng, khui-siaⁿ khau in sí khì ê hit-ê sim-pū. Siaⁿ-siaⁿ, kù-kù, góa kim sim-pū kin-á-jit chòe lí khì, khòaⁿ kin-á-jit koh chhōa che ná ũ lō-ēng. Tui hia khì Chìn-châi só ná bô in lâu ta-ke ê iān. Kòe-nî mê-hng tãi-ke teh ũi-lō, lò-kha--ê lāng iā bô kiò i óa-khì chiáh, i ka-kī iā m̄-kâⁿ óa-khì toh-téng chiáh-png. Chēng seⁿ--ê tōa-sun sè-sun án-má chit lāng giā chit ki ke-thúi hō i, ták ê chiáh kàu tin-tin iú-bī, lò-kha Éng-hok-ah, khiā tiām hō-tēng-piⁿ thun chhùi-nōa, bák-chiu kim-kim-siōng, iā bô lāng ē chhut-tit thēh chit-tè hō i. Lāu-bú ê sim chhin-chhiūⁿ beh iūⁿ lāk-khì ê thiāⁿ. Siūⁿ kóng lán kin-á-jit pháiⁿ-miā chiah tiōh lâi án-ni, kín ká i nih-bák kiò i cháu. Thēng-hāu lāng bô khòaⁿ-kìⁿ ê sī, thau iap chit ki ke-kha hō i chūiⁿ-chūiⁿ leh, tī pāng-nih thau ká i kiáu chit thng-sī-á ti-iū chham iām-hoe-á hō i chiáh. Bák-chiu khui liáu-liáu, sī-kín saⁿ-chhùi chòe nng-chhùi pe, kín chiah liáu-liáu. Nā-sī chin tú-hó chiap-bīn má jip--lâi, khòaⁿ i tī chàu-kha chhùi iáu teh pō, chiū án-ni tit-mē, mē kóng lí che phoat-hū, pāi-ke-pō, tiām chàu-kha bó-á-kiáⁿ teh thau hàu-kơ sīm-mih? Tít-tít ká in sim-pū thoa, thoa kiò i tiōh khì kong-má ê bīn-chēng chiū-chōa khòaⁿ i chiáh sīm-mih? Hit-àm Chìn-châi só sòa siūⁿ té-lō, siūⁿ beh tiâu-tāu chū-chīn, ka-chài hō in chiap-kha-ang Sin-hoat hiaⁿ chá khòaⁿ--tiōh, kín kiū chiah bô sí. Chóng-sī tui hit-àm khì liáu sòa phui-huih, sòa tiāⁿ-tiāⁿ sàu.

Kòe-nî āu, chū án-ni hō lò-kha Éng-hok-ah khì ká lāng khan gū-á tō pá. Hit-sī Éng-hok-ah chiah 9 hòe, chiū khì ká chit ê sēⁿ Lâm--ê in chhī gū, àm-sī khùn tī gō-keng-bóe ê gū-tiâu, bô báng-tà, tiāⁿ hō báng tēng, put-sī kōaⁿ-jiát-á, bīn ng phi-phi, ũ sī khì chhī gū tò-lâi, kōaⁿ-jiát-á tú kàu, kha chōan lō-kơ-môai bô khòa sé, chū án-ni tó tiām i khùn ê ũi khū-khū chun, iā bô lāng chhap--i. Nā-sī beh tò-khì āu-chek in tau iā-sī bô lō, só-í ka-tī chit ê siōng-siōng thau háu. Sui-jian sī sè-hàn, iáu-kú ē hiáu bô pē ē chhiⁿ-chhám. Keh-nî 10 hòe, in lâu-bú hō ta-ke khó-tók kek-sim, sàu ná siōng-tiōng, sòa chiāⁿ lô-siōng, kàu Éng-hok-ah 10 hòe nī-bóe in lâu-bú chiū sí-khì lah. Án-ni thiⁿ-ê sui-bóng sī khoah bóng-bóng, chhoe kut-jiók sī

bô pòanⁿ ê. Chū án-ni tī Lîm Sian-siⁿ in-tau chhī gû-á kòe-jit, chū-jîan sī bô ki-hōe thang thak-chheh; in āu-chek iā bô lâi sêng-jîn, hō-kháu sī tông-ki-jîn, só-í chin-chiāⁿ sī chiāⁿ chòe liū-lī sit-só ê kơ-jì. Kàu 15, 6 hòe ê sī chiū khah tam sin-miā, sì-kè ká lāng chòe té-kang-á, thàn-chiⁿ lâi tō-òah, iū hū chiāh hū, iū kōan chiāh kōan, ũ sī tī hái-kháu, ũ sī tī tō-chhi, ũ sī tī lāi-soaⁿ lâi chòe kang.

Tng óa 20 hòe ê sī, bat tī tō-chhi tòe thō-chúi kang, in-ūi i kut-lát, iā chám-jîan ũ hō i thàn kóa chiⁿ; chóng-sī òh pháiⁿ 3 jít, òh hó 3 nī, sòa òh ē chiāh-hun, sòa ē lim-chiú, tē tiām-á chit keng kiāⁿ kòe chit keng, sòa ē khi ki-lâu phiâu-ki; chū-jîan bô chài-tiâu khi siōng-liū--ê, sī khi hit hō saⁿ-liū--ê, kīn tī pòanⁿ iām-mng-á hit khóan, nā m-sī tī “Thian-thian-lók”, chiū-sī tī “Bān-lí-hông”, á-sī “Chhian-lí-iân”, teh chhut-jip, chia-hê miā-hō chin hó, kī-sit sī lô-tōng-kài ê kong-kiōng êk-keng, kék bô òe-seng, bián lōa-kú chiū jiám-tiòh hoa-liú-pīⁿ, bē thàn, ke khai, chiū liū-lòh tī koh-khah ơ-àm ê seng-òah.

Chit jít sūi-thâu tām-chi khi phēng tī Sêng-hông-iā biō-piⁿ ê chhiūⁿ-phiah, sī-kan í-keng bô chá lah. Tú teh siūⁿ kin-mī m-chai beh khi tó-ūi khùn, khi khùn ti-tiam sī siōng-siōng ê sū. Tú giáh-thâu siūⁿ beh koh khi tang chhi-tiūⁿ chhōe ti-tiam, tú tiòh chit ê lāng chin hiông, cháu tui i ē bīn-chēng kòe, sūn-sòa ká i kiò, “Tú--ê lâi leh, hó khang--ê lí beh chóan chit--ê bô?” I ê sim tú-tú teh siūⁿ bô pō, iā bô mng khòaⁿ sī sím-mih hó-khang--ê, chiū tòe i kiāⁿ, kiāⁿ kàu chit-ūi àm-àm ê ũi, hit-ê lāng ká i kóng, lí tiām chia khiā, khòaⁿ ũ lāng tui chit tiâu hāng-á lâi á-bô, nā pēng-siōng lāng, lí tēⁿ m-chai, bóng kiāⁿ tín-tāng chiū hó, nā keng-chhat lâi lí tiòh khām-sàu nng ē, hit-ê lāng chū án-ni thiàu tui lāng ê chhiūⁿ-á-lāi jip-khi. Hit-sī i chiah chai hit-ê lāng sī beh chòe chhát-á, kiò i pé-hong, chòe khòaⁿ-thâu. Hit-ê chhát-á sī Pak-pō chin chhut-miā ê kah-kip ê lô-môa, in ê tóng ũ 12 seⁿ-siūⁿ, chit-ê lāng ê phian-hō kiò-chòe “Sió-kâu,” ì-sù sī kha-chhiú chin hó peh kòe chhiūⁿ, tú giáh bān-lēng só-sī khi lâi beh ká lāng khui-mng ê sī, tú hō chú-lāng ê kun-iōng-káu khòaⁿ--tiòh, chek-sī khui-siaⁿ pui; khòaⁿ bē chóan-chiāh-tit, siám tui chàu-kha-āu àm-àm ê só-chāi, pòanⁿ-kòe āu-bīn-chhiūⁿ koh chhut-lâi chòe i cháu. Nā-sī chú-lāng thiaⁿ tiòh koh-iūⁿ ê siaⁿ, chek-sī tui chhut--lâi, Eng-hok-ah gām-bīn gām-bīn, i m-bat ơ-á han-chi, m-chai ti-bó-phôe lūn-lūn, liāh-chún ũ hó-khang thang chóan, taⁿ káⁿ ũ sím-mih thang pun; iáu teh siūⁿ kàu sim chū-chū ê sī, lāng jiok kàu, chū án-ni ká i thoa khi phài-chhut-só; beh kóng bô, bēng-bēng sī chòe chhát-á ê pé-hong; beh kóng ũ, sī chin-soe, bē-su hō mô-sin-á mō-tiòh; chòe chhát sim hi, chit ē hēng lóh-khi, chiū jīn chhut--lâi. Bēng-bēng sī chhiap-tō ê kiōng-bô, kiò i tiòh keng-chhut kiōng-hōan, hit-ê chú-hōan sī sím-mih lāng. Taⁿ tiòh kúi phah tiòh lah, liān lāng to iáu-bē chap-hun ē jīn-tit, miā beh thái ē bat i chiū hó, jī-chhiáⁿ hit àm góeh hóaⁿ-ơ hóaⁿ-ơ, koh hit-ê lāng chhēng ơ-saⁿ ơ-khờ, chhēng ơ phāng-pờ-ê, tì ơ phah-chiáu-bô-á, āu-lâi bīn pau ơ-hoe-kin-á, sit-chāi sī m-chai hit-ê lāng hō chòe sím-mih miā, khah hēng tō kóng bē chhut--lâi. Só-í chiū ká i sàng khi keng-chhat-kiók, sak-lóh khu-liū keng-á thēng-hāu bīn-á-chài.

Keh bîn-á-jit tùi kékng-chhat-kiók ê khu-liú kaⁿ-pâng tòa i chhut--lâi, khah m̄ng mā-sī m̄-bat hit lāng ê miā. Âu-lâi m̄ng i chiàu só ē kî-tit hit-ê lāng ê hēng-siòng. Kōan iok 5 chhioh-pòⁿ, seⁿ chòe bô pui, iā bô sán. Khí-thâu kap i chòe-hóe kiāⁿ ê sī, ũ khòaⁿ-kìⁿ i ê bīn, chhui-ē-táu chiam-chiam, chhui-ē-táu ê tò-pēng ũ chit liáp kì, ũ hoat kì-chhiu, chiāⁿ-pēng ê bák-chiu bóe ũ to-khî, tãi-khai sī hō lāng phut--tiòh ê to-siong; chòe-hóe kiāⁿ kàu hāng-á-lâi àm-àm ê só-chāi, hit-ê lāng chiah chiong bô-á tì khàm-khàm, tùi khòe-tē-á jīm chit-tiâu hoe-hoe ê kin-á khí-lâi pau bīn, chí-ū chhun bák-chiu thang khòaⁿ lō, chiū pòⁿ kòe chhiūⁿ.

Kékng-chhat-kiók chiàu chit-ê lāng-siòng lâi pēng hiah-ê liú-bīn, chiân-kho-hōan só lâu teh ê siòng, chiū hoat-hiān tiòh só kóng ê bīn-siòng, sī lô-môa chap-jī siⁿ-siūⁿ tiòng ê sió-kâu sī hiām-gī-hōan. Tùi án-ni chiū hoat-chhut kékng-kài băng pau-ūi. Tì kékng-chhat-kiók, tùi chiah-ê liú-bīn kap siòng-síp-hōan, á-sī su-siūⁿ khòaⁿ-chòe put-ún ê lāng, m̄-nā ũ in ê siòng, sīm-chì chīn só-ē to lóng ũ chhái-chip in ê kha-bô, chhiú-in kap chéng-thâu-á hūn. In-ūi che sī chin hó ê sō-cha chhái-liāu. Só-í liām-piⁿ tit-tiòh hiām-gī-hōan ê sòⁿ-soh. Sió-kâu m̄-nā kan-ta sī chhiap-tō-hōan, kî-sit i put-lūn không-kan, chah-lō chhiúⁿ-kiap, sat-jīn to lóng káⁿ-chòe. I sī chit ê hōan-chòe lúi-lúi ê thong-chhip-hōan. I tì téng gòeh-jit chiah tì Biâu-lek jip-soaⁿ ê sió chng-siā, phiàn chit ê cha-bó gín-ná, kóng beh chhōa i khi chiah thau-lō, chiah tì lō-tiong m̄-nā không-kan-ù hit-ê lú-chú, koh ká i chhiúⁿ chhiú-pió, kap chit-tiâu kim-liān-á n̄ng-chiⁿ gōa tâng, koh hiān-kim chiāⁿ pah-khō, chhui ká i that chhiú-kin, chhiú ká i pák iap-âu, chiong pòⁿ lō-thé ká i hiat tiām chin chió-lāng teh chiūⁿ-lōh ê sió lō-piⁿ ê chhiū-nâ àm-sàm ê só-chāi. Hit-ê lú-chú bē-tit jiáng, in-ūi chhui that tiâu-teh, iā m̄-káⁿ ká i jiok, á-sī cháu chhut-lâi pò, in-ūi chhiú hō i pák iap-âu, pòⁿ lō-thé m̄-káⁿ chhut-lâi kìⁿ-lāng, só-í chí-ū ku tiām chhiū-á-kha háu, kàu ũ lāng khi khioh-chhâ tùi hia kòe, chiah ká i kiū. Chhin-chhiūⁿ án-ni bû-ok put-chok. Lò-kha Éng-hok-ah sūi-piān chiū tòe lāng khi, kóng ũ hó-khang--ê, khòaⁿ beh chòan á-bô, sit-chāi chin kai-sí.

Sō-cha-bāng tit-tit siok-siáu, âu-lâi tì Koan-biō beh jip-khi Kî-san ê lō-tiong ê soaⁿ-lâi liáh--tiòh. I sī Tâi-pak ê Sin-tiām Âm-kheⁿ ê lāng, ũi-tiòh tì pak-pō hōan-àn, tit-tit cháu lòh lâm, só-í chiah ē tì Koan-biō ê hū-kīn hō lāng liáh-tiòh. Thang-kóng phò-àn iā-sī chin kín, thau-bóe bián 10 gōa-jit chiū liáh--tiòh. Tì

kong-têng tui sìn ê sí, hō Lò-kha Êng-hok-ah jīn, kó-jiân bô chhò, chiàu nng pêng ê kháu-keng jīn khí-lâi, chiū chai Êng-hok kó-jiân m̄-sī chin tâng ê chōe-hiâm, só-í phòanⁿ-koat khin-khin, koaiⁿ 6 kò-gòeh kià chōe nng-nî, chiū siū tháu-pàng chhut-kaⁿ. Tī siū koaiⁿ ê tiong-kan, tī kaⁿ-gák ê i-bū-sek, sin-thé tit-tiòh i-tī, koh tit-tiòh chin tōa ê kà-sī. Hit chia h sió-kâu chiū siū tēng-chōe khah-kú, tī chia lán m̄-bián kóng.

Êng-hok-ah siū tháu-pàng liáu-āu, kiáh-bák bô chhin, sin-nih bô pòanⁿ sián chíⁿ, sim siūⁿ kóng, taⁿ beh khi tó-ūi sī hó. Sít-chāi chin-chiàⁿ sī sim lōan-lōan bô tiāⁿ. Put-kò chiàu i kòe-khi ê keng-giām, ná-chún ū chit ê siaⁿ kóng, m̄-thang koh tiām siāⁿ-chhi, siāⁿ-chhi sī khòai tui-lòh chhia-hòa ê só-chāi. Só-í bô ì-sek, put-ti put-kak hiòng Tâi-lâm ê tang-pêng soaⁿ-lâi tit-tit kiāⁿ-khi, hit ē-pơ óa saⁿ-tiám cheng chhut-kaⁿ, thâu-khak chhih-chhih tit-tit tōng, tōng tui Êng-khong, kàu Sin-hòa hit sí, jít to í-keng beh àm lah, nā-sī sim chát-chát iā m̄-chai iau, tiām Sin-hòa ke-á kiāⁿ-lâi, kiāⁿ-khi, kin-pún seng-khu tng pòanⁿ-būn, iau iā-sī bô hoat-tō.

Hit-àm chiū khi ku biō-kháu, phēng tiām tōa-biō ê thiāu-thâu, pòanⁿ khùn, pòanⁿ chíⁿ kòe chit-mī. Keh chá-khí pak-tó kám-kak chin iau, nā-sī sin-nih bô chíⁿ, iā sī bô pān-hoat, chiū kiāⁿ chhut ke-á, òng soaⁿ lâi ê lō tit-tit kiāⁿ, tú-gū lō-nih ū lāng teh chhia kam-chià, chiū kâ lāng pun kam-chià chiáh, chek-sī kám-kak ke chin ū gōan-khi, chiū kè-siòk koh kiāⁿ. Tàu-tí jīn-kan tōng chēng saⁿ pang-chān ê sim, iū-gōan sī tī huiⁿ-ē khah ū. Siāⁿ-chhi, tō-hōe ê lāng, ná-chún tāk-ê m̄-chai sī khah bô êng, khah bô sī-kan thang siūⁿ kàu pát-lāng ê tãi-chì, á-sī cháiⁿ-iūⁿ. Kám-kak ke chin kò-kí, ná-chún siòk-gú kóng jít-thâu kng-iāⁿ-iāⁿ, sūi-lāng kò sīⁿ-miā ê khoán. Kám-kak chhin-chhiūⁿ jīn-chēng chin peng-léng, tī huiⁿ-ē kám-kak tãi-ke khah un-lóan, nā kàu tī soaⁿ-kan, tī phok-sò ê seng-óah ê lōng-bīn ê tiong-kan, só ū ê iú-chēng, sī ná-chún keng koh-khah sio-lō. Kàu tàu ê sí, i chiū kiāⁿ kàu Soaⁿ-pà. Tī hia ū chit-keng Ki-tok-kàu ê lé-pài-tng.

I pēng-sī bô thiaⁿ tō-lí, chū-jiân i iā m̄-chai hia sī pài-tng, put-kò i kám-kak tī chia h soaⁿ-lâi, ū chia h tōa-keng ê chhiū, sī chin hi-hán, i chiū kiāⁿ óa-khi kâ i khòanⁿ, sò tī pài-tng mng-kháu liāng-liāng ê ūi chē. Hit-sī tú-gū ū chit ê lâu sìn-tō, lāng lóng kiò i chòe A-thiam-peh, i sī sèⁿ Bók kap A-thiam-rn nng-lāu í-gōa, ke-lâi chí-ū chit ê cha-bó-kiáⁿ, án-ni chit-ke saⁿ ê chòe-hóe tōa. Khiok ū kúi hun-á chúi-chhân kap tām-pòh soaⁿ-phiāⁿ, sng-lâi sī bē kàu jōa pháiⁿ-kòe. M̄-kú bô hâu-siⁿ, ka-kī iū lâu, lòh-chéng siu-koah lóng tiòh chhiāⁿ-lāng, só-í iā m̄-sī kàu jōa hù-jū. I tú beh lâi chhōe bók-su kóng-ōe, khòanⁿ chit-ê chheng-liân tī pài-tng mng-kháu chē, i chiū kâ i mng khòanⁿ chit ūi pēng-iú tui tó-ūi lâi. Lò-kha Êng-hok-ah thâu-khak chhih-chhih, put-ti put-kak bák-sái sò liàn chhut--lâi. A-thiam-peh khòanⁿ-liáu chin thè i siong-sim, chai i sim-lâi tek-khak sī ū kóng bē chhut ê kan-khó, chiū chhiáⁿ i khi in tau chē.

In tau lī pài-tng bô jōa-hng, chhiū khiok m̄-sī chin hó, tek chhak--ê, chhēng chng-á ê chúi-kūn, khàm hiā, tēng-tauh tēng-tauh--ah, lâi-gōa chin chheng-iu, iā ū chit-ê sè-sè ê tiāⁿ-táu, tiāⁿ-bóe iā ū chit-chang tīⁿ iūⁿ-thô, chám-jiân tōa-chang, chiàu-khòanⁿ ū 2, 30 nī ê khoán ê lâu-chhiū, liu lòh-khi ū chit-tiâu sió khe-á, ū chē-chē hū-jīn-lāng thang sé-saⁿ ê chiòh-thâu-ūi, óan-jiân chhin-chhiūⁿ chit-pak ê tō-ōe chit-iūⁿ. Lâi phēng tiòh Lò-kha Êng-hok-ah in hái-kháu, sī thian chha iau ê khòan-kéng, chit-sī sim khui-khui

khì. M̄-kú pak-tó sít-chāi sī tōa-t̄ng kò sió-t̄ng ê iau, ka-chài A-thiam-peh chin chai khin-tāng, siūⁿ kóng chia sī soaⁿ-kan, t̄ai-khài chit-sī tàu-lah, chit-ê chheng-liân-lâng káⁿ iáu-bōe chiáh ê khoán, chiū m̄ng i kóng, “Pêng-iú lí tiong-tàu kiám chiáh-p̄ng lah.” Hit-sī i khòaⁿ A-thiam-peh ê hó-ì, chiū iā bô sè-jī kā i kóng, i iáu-bōe chiáh. A-thiam-peh chek-sī kiò i ê cha-bó-kiáⁿ Chhiu-kùi-ah khoán chhut-lâi hō i chiáh.

Chhiu-kùi-ah sui-jiân sī soaⁿ-lâi cha-bó gín-ná, nā-sī i ũ thak-kòe Kok-bîn hák-hāu, koh tī kàu-hōe chòe gîm-si pan-ôan, siaⁿ chin hó, chin óah-tāng, tī chheng-liân thòan khè tng hók-bū-pō-tiúⁿ. Sī chin khó-chhú ê lú-chú, tī Soaⁿ-pà kàu-hōe thang kóng sī soaⁿ-lâi ê hoe, kin-nî tú 20 hòe. Lò-kha Éng-hok-ah sī 21 hòe, t̄ai-ke téng-ē hòe. Chit tui chheng-liân bô ì-tiong t̄ai-ke kìⁿ-bîn ê sī, ná-chún ũ chit-ê bē-hiáu kóng ê kī-iân. Éng-hok-ah tui án-ni chiū siū lâu chòe lāng-kheh, chiām-sī tiàm A-thiam-peh in-tau.

Chià-hng Tiong Ê Eng-hiông

A-thiam-peh in tú teh chhò kam-chià. Kìn-lâi ũ tùi lâm-iûⁿ lâi ê chià-chéng kiò-chòe “Sam-it-lêng--ê” (310 hō-á), kam-chià-ki sī sè-sè, m̄-kú hoat-tit chin tōa bô, chin ũ giáh, cheng lōh-khì hit thâu chit-ni bōe-sī hó, tēng jī-ni, saⁿ-ni koh-khah hó, gâu kòr--ê ũ ê tēng gō-ni chiah piàⁿ chià-thâu. A-thiam-peh siūⁿ kóng án-ni khah séng kang, koh siu-liông iā bē-bái, só-í i iā kap lāng cheng chit khoán kam-chià. Nā-sī kam-chià sī chhah tī soaⁿ-phiàⁿ, só-í nā chhò kam-chià ê sī, tiòh ke ēng chin-chē kang-hùi, in-ūi it-it tiòh tùi soaⁿ-phiàⁿ-téng ēng lāng-kang ngē giā kàu ũ gū-chhia lō ē só-chāi, chiah ē tit hē gū-chhia. Sit-chāi chin khiām kang. Tú-hó chhò kam-chià ê khau-á-pēng liu-tiòh A-thiam-peh, kóaⁿ-sī kóaⁿ-khek tiòh kín chhò, nā bô, kòe khau chiū bô ơ-tâi (kam-chià chhia) thang hē, hit sī sī chin hùi-khì. Chit lāng hīn bē-tit peh chòe nng ē, lian A-thiam-peh lâu-lāng to tiòh chhut m̄g.

Tú-gū Éng-hok-ah lâi, sī chin tōa ê pang-chān. Éng-hok-ah sī hái-kháu lāng, chū 9 hòe chhut m̄g ká lāng khòaⁿ gū-á, bān-poaⁿ ê kan-khó to tú-tiòh, jī-chhiáⁿ pí lāng khah tōa-hàn, iok ũ gō-chhih-chhit gōa óa gō-chhih-peh. Jīn-chāi siⁿ chòe bē-bái kòe-tit khì. Sui-jiân sī m̄-bat jī, nā-sī chòe lāng khiām-pi, un-khūn kut-lát, pháiⁿ-miā kiáⁿ chhìn-chhái chiáh, khang-khòe chòe liáu ũ sè-bīn, koh ũ lát. A-thiam-peh khòaⁿ liáu chin kah-ì. Éng-hok-ah ka-kī iā jīn-hūn, koh lâi siū A-thiam-peh in chit-ke ê hó-ì, chin tōa ê an-ùi. Jī-chhiáⁿ sī tī Ki-tok-tô ê ka-tēng, i kám-kak sī i it-seng só m̄-bat tú-tiòh ka-tēng-tek ê un-lóan. Kam-chià chhò 3, 4 jīt chiū liáu, nā-sī chiap lōh-khì tiòh kút chhiū-chi. Tiòh seng chhò chhiū-chi kó, āu-lâi kút chhiū-chi, koh tiòh taⁿ chhiū-chi kàu gū-chhia-lō hō gū-chhia chhia, sòa giā chhiū-chi kó hō gū-chhia chhia, chhia kàu chhù, ũ-ê chiū án-ni bē chhiⁿ-chū, lâu chit pō-hūn khí-lâi chhoah chhiū-chi-chhiam thang chhī cheng-siⁿ. Chhiū-chi kó-á tiòh kòe lân, jiân-āu phak hō ta, tui kui tui thang chòe hóe-chhâ. Kam-chià chhò liáu, chià-háh iā tiòh tui kui tui thang hiáⁿ. Kìn-lâi chhâ chin oh khioh, nā khah chiáⁿ-mih ê chhâ, chit pah kin óa 25, 6 khơ, só-í lian soaⁿ-lâi ê lāng to m̄-kam hiáⁿ chhâ, lóng taⁿ chhut-lâi bē.

Án-ni chhò kam-chià leh, liáu-āu koh kút chhiū-chi leh, lian-lian chiáⁿ pòⁿ gòeh-jit chin bô êng. Só-í Éng-hok-ah chū án-ni tiām in hia chòe kang. Chit-chhut chit-jip lóng kap Chhiu-kui-ah chòe tīn, put-ti

put-kak ná chhin-bit. Ū chit jít teh chhò kam-chià ê sî, án-chóaⁿ tùi hŭng-kiⁿ ê chhiū-phè nâ-á, hut-jiân ē cháu chit bóa hō-sòaⁿ-chat chhut-lâi, thái tú-hó ē sô tùi Chhiu-kùi-ah ê sin-piⁿ lâi, hut-jiân Chhiu-kùi-ah kiaⁿ chit ē bîn chheⁿ sún-sún, khui siaⁿ hiàm, ki chit ē chin tōa siaⁿ, sin-piⁿ ê cha-bó gín-á phōaⁿ, ũ-ê kiaⁿ kàu cháu kàu pòah-pòah lóh-khì. Hit bóa chōa chám-jiân tōa-bóa, tãi-iok ũ saⁿ-chhioh gōa óa 4 chhioh tŭg, sít-chhài chin ē kiaⁿ lāng. Éng-hok-ah kín cháu óa--lâi, kip kàu-teh bô khòa thêh sím-mih, chū án-ni chhun chhiú tùi chōa-bóa kã i kōaⁿ kōan, hiù tít-khì, tiàm thâu-khak bóa hui chit liàn, ēng-iáu chit chhiú chhò kam-chià ê chià-to chū án-ni kã i sut-khì, hit bóa chōa chū án-ni hō i phut chòe nŭg kòeh, hiat tùi hŭng-gōa chhiū-phè nâ-á hit pēng kòe-khì. Ka-chài chha chit tiám-tiám-á, nâ bô Éng-hok lâi, Chhiu-kùi ah chiàu khòaⁿ ē hō kã-tiòh ê khóan. Kàu chōa phah-sí liáu, tãi-ke chiah chhiò--chhut-lâi. Tng-sí kín-tiuⁿ kap hit-ê eng-hiông hì-kék-sèng ê tiūⁿ-bîn sít-chhài iā kiaⁿ, iā hó chhiò.

Hiah-ê cha-bó gín-á-phōaⁿ put-ti put-kak chē-siaⁿ hoah kóng “Chhiu-kùi-ché, ka-chài lín Éng-hok hiaⁿ kiù--lí.” Bô phah-sŭng ê tiong-kan, sòa chiong Éng-hok kap Chhiu-kùi-ah nŭg ê lāng ê miâ kiò liàm chò-hóe, jī-chhiáⁿ hit tiong-kan koh ke hē chit kù “Lín,” hián-bēng lāng sòa chiong Éng-hok-ah kã i sŭng chòe A-thiam-peh in ke-lâi ê chit ê lāng ê khóan. Éng-hok-ah thiaⁿ chit ē sòa khiā--teh gāng-gāng, bîn âng-âng, kám-kak hī-á chin sio, bîn chin hoat-hōng, sim-thâu phók-phók-chhéng, sim-lâi ũ bē-hiáu kóng ê hoaⁿ-hí kap bóan-chiok-kám, chit bîn kám-kak chin pháiⁿ-sè, tùi Chhiu-kùi sió-chiá chin put-chū; ná thang kóng, “Chhiu-kùi-ché ah, hó ka-chài lín Éng-hok hiaⁿ,” thiaⁿ liáu sim bē-hiáu kóng. Hāi-sí Chhiu-kùi sió-chiá bîn iā óat bô lō, chit ê bîn iā sī âng kòng-kòng. Nā-sī sim-lâi iā ũ bē-hiáu hēng-iông ê khòai-kám, kap kám-kak tī i ê sin-piⁿ ũ khò-tit chū ê lâm-sèng, chin-chiàⁿ sī ũ eng-hiông khi-khài ê lāng. Thiaⁿ lāng kóng, “Lín Éng-hok hiaⁿ,” só-í i bô ì-sek, tùi chhui ìn hiah-ê cha-bó gín-ná phōaⁿ kóng, “Lín tiòh-kâu lah.” Jiân-āu ēng bún-chhiò ê bîn, taⁿ-thâu khí-lâi thau khòaⁿ Éng-hok-ah. Éng-hok-ah sī chit khò chhài chhài, bē su khi hō tiân tiân-tiòh, kim-kim teh khòaⁿ Chhiu-kùi-ah ê tōng-chok. Só-í put-ti put-kak nŭg ê sî lúi bák-chiu ê sī-sòaⁿ sòa it-ti kau-chhe tī chit ê ì-gī koh-khah chhim-tŭg tīⁿ-bit ê hòan-sióng tiong.

Tùi hit jít khí, Éng-hok-ah ná chún kám-kak chū-hū i ũ pó-hō Chhiu-kùi-ah ê gī-bū. Iā Chhiu-kùi-ah àm-àm iā kám-kak ài kap Éng-hok-ah chhin-kīn, thang tít-tiòh i pó-hō ê khóan-sít. Tùi án-ni, nŭg ê chiū ná seⁿ-chhut chhin-bit-kám.

Hoaⁿ-hí Ê Bák-sái

Tòa iok pò^an gòeh-jit âu khang-khòe liòh-á khah êng, Êng-hok-ah chiū siūⁿ kóng, taⁿ khah bô pek-kang lah, tãi-khài sī A-thiam-peh káⁿ m̄-koh chhiàⁿ--i lah. Tùi án-ni ũ chit chá khí, i chiū siūⁿ beh kap A-thiam-peh in saⁿ-sī, koh khi pát-ūi chhōe khòaⁿ ũ sím-mih kang thang chòe á-bô? A-thiam-peh, A-thiam-m̄ n̄ng lâu chin hó-i tit-tit ká i lâu. Kì-sit i tiàm liáu sī chin ài tiàm. Sim-té sī teh siūⁿ, nā ē-tit tiàm chia khah-kú, m̄-sī, beh sī ē-tit éng-óan tiàm chia m̄ chin hó. M̄-kú ka-kī siūⁿ, beh-thái-ū kàu chit hō chu-keh thang hō lāng lâu tī chia khah kú, á-sī éng-óan tiàm chia. Gōan-in, (1) Ka-kī siūⁿ góa sī toaⁿ-sin-hàn, sī liū-lí sit-só ē kơ-jī, ná ē ũ lāng iān neh. (2) Chiah-nih sàⁿ, seng-khu t̄ng pò^an-būn, kóng khah kiàn-siàu, iā bô saⁿ-á-khòe thang ōaⁿ. Tī chia-h̄ng soaⁿ-phiāⁿ chòe kang siōng-siōng th̄ng-pak-theh, hit-niá lāi-saⁿ tiāⁿ th̄ng khí lāi soaⁿ-khe-á sé-sé leh, phi tiàm chhiū-phè nā-á téng phák hō i ta, kàu beh tò-khì, chiah koh thèh lāi chhēng. Bô thang thè-ōaⁿ ē pō-hūn, sit-chāi chhēng kàu bē kóng-tit ē kiaⁿ-lāng koh pháiⁿ-bī. Kì-sit sim-té ka-kī chap-jī-hun ē ut-ì, koh lóe-chì. M̄-kú koh chit bīn, kám-kak tī A-thiam-peh ē tau, só hióng-siū tiòh chit-khoán ka-tēng-tek jīn-chēng un-lóan ē khi-hun, sī it-seng thâu chit pái só tú-tiòh--ê. Lák-hòe bô lâu-pē, chap-hòe bô lâu-bú, káu-hòe khi ká lāng chhi-gū, tī âu-chek ē tau hō lāng khó-tòk, khi chhi-gū-á ē sī khùn gū-tiâu; chit hāng, chit hāng ná cháu-bé-teng, lóng tī i ē thâu-náu lāi koh chhut-hiān.

Tī chia cháiⁿ-iūⁿ, A-thiam-peh khoán-thāi i ná-chún ke-lāi lāng, tak saⁿ-t̄ng kap A-thiam-peh chòe-hóe chiáh, tèk-piát nā lé-pài-jit, siōng-siōng liān A-thiam-m̄, kap Chhui-kùi-ah iā tãi-ke chòe-hóe chiáh, thang pī-pān chòe-hóe khi siú lé-pài, sit-chāi ôan-chôan ná chit-ke lāng. Chit sut-á to bô khòaⁿ-khin--i ē ì-sù. Koh chit hāng hō i só m̄-bat tú-tiòh ē sū, chiū-sī múi àm ē ka-tēng lé-pài. Tãi-ke chòe-hóe gīm-si, thak Sèng-keng, kī-tó hit-ê kēng-khiān ē khong-khì; tèk-piát A-thiam-peh ũ chit ē síp-kòan, chiū-sī ài khui-thiah Sèng-keng tiong kúi-kù kà-sī, bián-lē ē ôe. I sī chit ũi thè-jīm ē lâu tiúⁿ-lô, nā-sī i ē jiát-sim, kap kēng-khiān chin thang hō lāng chòe bô-iūⁿ. Koh chit hāng hō i in-siōng chin chhim-khek--ê, chiū-sī Chhiu-kùi sió-chiá ē gīm-si, hit-ê siaⁿ ē súi, chheng-liāng, óan-chóan, kôan, kê, ôe-kù hun-bēng, koh hit-ê gīm-si ē thài-tō khiān-sēng, kiong-kēng, m̄-sī chá i tī Thian-thian-lók, Chhian-lí-iān, Bān-lí-hông só thiaⁿ-tiòh hiah-ê ki-lú, á-sī iá-ke só teh chhiūⁿ ē khek, á-sī liū-hēng koa só ē pí--tit ê. I ka-kī m̄-bat-jī, koh bô ôh, nā-sī thiaⁿ A-thiam-peh in chit-ke teh gīm, sit-chāi ũ bē kóng tit ē kám-kek.

Tèk-piát ũ chít mī-hng, thák-tiòh chít chām kò-sū kóng, Iā-sơ teh chhōe chít chiah phah-m̄-kìⁿ, kiāⁿ bê-lō ê iūⁿ, koh kóng hòng-tōng-chú ê phì-jū, láu-sít kóng i âm-chīⁿ lâu chin-chē bắk-sái. Tōng-sī thiaⁿ-kìⁿ in chhiūⁿ, “.....Chí-ū chít chiah bê tī soaⁿ-kan, lī-khui iūⁿ-tiâu bô-lō. Bê tī soaⁿ-niá, piàn kiāⁿ hong-pho, Bô siū liông-bók kóan-lí chiàu-kò.....” I thiaⁿ chiah-ê oe, chít sī siūⁿ kóng hit chiah bê iūⁿ chiū-sī i pún-sin, thâu àⁿ-àⁿ, bắk-sái hờ m̄-khui, kín ké chhut-khì phui thām, sòa khi chhek-só háu chít khùn, bắk-sái chhit-chhit beh chiah koh jíp--lâi. I liáh-chún lāng m̄-chai, bô lāng khòaⁿ-kìⁿ leh. A-thiam-peh, A-thiam-m̄ bắk-chiu he-he lâu-lāng-ke, bô kám-kak iā bô tek-khak, nā-sī thái phiàn Chhiu-kúi-ah ē tit kòe, Chhiu-kúi-ah lī-hāi, kúi-thâu kúi-náu, tiāⁿ-tiāⁿ to teh koan-chhat i ê hêng-tōng, jì-chhiáⁿ tui sim-té teh koan-sim i ê tãi-chì. Put-kò chít-ê cha-bó gín-ná sī chin chêng-keng, pêng-sī m̄-bat hih-hiauh, hōan-sū tãi-tãi tōan-tōan. I chiū khòaⁿ i lāi in tau, kúi cháp-jít iā m̄-bat oāⁿ saⁿ-á-khò, lāi-saⁿ kiaⁿ lāng koh phòa-phòa, nā ũ chhut-m̄ng, sī lī-iōng jít-iām thng khí lāi tiām khe-á-té sé lāi phák, beh tò-khì koh chhēng lóh-khì--ê. I chiū-sī put-jím-sim, koh jíp-m̄ng iā bô khòaⁿ-kìⁿ i ũ pau-hók-á, liông-pit seng-khu sī chū chhēng hit-su, kī-ū bô lah. Sớ-í i tī kúi-nā-jít chēng, chhut-khì Sin-hòa ke-á tui bé chhiū-chi ê lāng sng-siàu ê sī chiū ũ kī i bé n̄ng-su lāi-saⁿ, lāi-khò tò--lāi, nā-sī chhōe iáu-bōe ũ chít ê kī-hōe, m̄-káⁿ kóng chhut--lāi, iā keng koh-khah m̄-káⁿ hiahⁿ hō i oāⁿ.

Kàu chít sī khòaⁿ i sio-sī beh tò-khì, iā in lâu-pē tit-tít kī i lâu. Kī-sít i sī bô ka khó-kui, tui chia chhut-khì liên kin-mī m̄-chai beh khi tò-ũi an-bîn to m̄-chai. Tī chia in khoán-thāi i chòe lāng-kheh, tī lāng-kheh keng-á khùn. I sòa hut-jiân koh siūⁿ tiòh, “Chí-ū chít chiah bê tī soaⁿ-kan, lī-khui iūⁿ-tiâu bô-lō.” Sòa kìm bē-tiâu sòa háu chhut--lāi, A-thiam-peh tiòh chít kiaⁿ, kóaⁿ-kín kī i an-ũi, chiah m̄ng i tàu-tí i ê sin-sè sī cháiⁿ-iūⁿ? I chiah it-gō, it-cháp, tui sí lâu-pē kóng-khí, kóng kàu lāi in tau ùi-chí ê khó-kéng sit-chēng hō in thiaⁿ. A-thiam-peh, A-thiam-m̄, liên Chhiu-kúi Sió-chiá iā kìm bē-tiâu, tãi-ke tui i cháp-jī-hun ê tōng-chēng, sòa sī-ê háu-háu chòe chít tui. Hit-sī A-thiam-peh chhut-siaⁿ kóng, “Taⁿ lán tãi-ke kúi-lóh lāi kī-tó.” Tãi-ke chiū lóng ùi-ũi kúi-lóh tī thiaⁿ-nih lāi kī-tó. Hit-ê ì-sù sī kóng kiū Siōng-tè kiū chít-ê chheng-liân, thè chít-ê chheng-liân khui-lō. Siaⁿ siaⁿ, kù kù chin-chiáⁿ sī keng-khiân, chhin-chhiat, ũ móa-móa ê thiàⁿ-sim.

Kī-tó soah khí-lāi, A-thiam-peh chiah khui-chhùi koh kóng, “Éng-hok, kī-jiân sī án-ni, sng sī bô chhin bô chhek, chí-ū toaⁿ-sin, góa chia iā sī chin khiām kang, chhiáⁿ lí m̄-bián koh khi pát-ũi, chū án-ni tiām góa chia. Koh góa ñg-bāng lí ē-tit kap góan tâng-sim pài Siōng-tè, ñg-bāng Chú chín-kiu--lí. Lí siūⁿ cháiⁿ-iūⁿ?” Chhiu-kúi Sió-chiá iā chān-chhùi kóng, “Éng-hok-hiaⁿ tiām chia lah. Góan pa-pa to án-ni kóng.” Éng-hok chít sī ũ kìm bē-tiâu ê hoaⁿ-hí, siūⁿ hoaⁿ-hí sòa koh háu chhut--lāi. I sī kám-kak kin-á-jít A-thiam-peh beh siu-liū--i, tui kin-á-jít í-âu i ũ an-kī ê sớ-chāi. M̄-bián sim tiāⁿ khòa-sim, kóng taⁿ koh khi m̄-chai beh khi tò-ũi. Koh siāng iàu-kín chiū-sī i kám-kak chhin-chhiūⁿ tui “Ah! bô-chēng peng-léng ê lō-piⁿ, siū kiū cháu-jíp lāi thiàⁿ-thàng un-lóan ê ka-tēng.” Ná-chún chít chiah pòah lóh lō-kô-mô té peh bē khí-lāi ê káu-á kiáⁿ, tng tī beh sí, kôaⁿ kàu khū-khū-chùn ê tiông-kan, hō thiàⁿ i ê chú-lāng, khioh i lāi pó-sioh ê sim-chēng. Kìm bē-tiâu chū án-ni kúi tui A-thiam-peh ê bīn-chēng kiò chít siaⁿ “A-peh,” sòa koh khui-siaⁿ háu kàu pí thau-tú-á koh-khah chhám-chheh. A-thiam-peh kín kī i khan khí--lāi. Chít chhiú hōaⁿ tī i ê keng-thau-téng kóng, “Tiòh kám-siā Siōng-tè ê khui-lō.” Tui án-ni khí--lāi, bắk-sái

chhit-chhit-leh chiah bô koh hâu.

Chiap-siū Iâ-Sơ

Hit àm A-thiam-m̄n tèk-piát pân khah chhiⁿ-chhau, iā thâi ke, kiò bók-su lâi saⁿ-kap chiáh; bók-su sūn-sòa tī hia ka-têng lé-pài, ēng chē-chē tō-lí lâi an-ùi, kóng hō̄ Éng-hok thiaⁿ. Éng-hok siū chin tōa ē kám-kek. Lé-pài soah, bók-su tò-khì. A-thiam-m̄n chiong Chhin-kùi-ah ùi-tiòh Éng-hok-ah só bé ē lâi-saⁿ lâi-khòr hiahⁿ hō̄ i thang ōaⁿ, chiū kiò i khi sé seng-khu, kám-kak thong-ke tōa hoaⁿ-hí, sui-bóng lóng bô lēng-gōa piáu-sī sím-mih ì-sù, nā-sī kám-kak lâi-bīn ke chit ē lāng, hit-ē sim-chēng ū chhin-chhiūⁿ pē-kiáⁿ ē chhin. Keh-jit A-thiam-peh thēh 50 khō̄ (Jit-pún sī-tāi ē chiⁿ) hō̄ Éng-hok, kiò i khi Sin-hòa ke-á khi bé ē, bóeh, á-sī chián pòr tò-lâi chòe saⁿ-khòr thang thē-ōaⁿ. I lâi tiàm hia 15 jit kú, nā chiàu sng, chiáh thâu-ke, sī bē kham-tit niá kàu hiah chē chiⁿ, nā-sī A-thiam-peh bô kap i kè-kàu. I chiū khi bé chit siang sin phāng-pòr ē, bé nng siang bóeh, koh chián tām-pòh pòr tò-lâi, chhiáⁿ Chhiu-kùi sió-chiá ká i chòe saⁿ. Keh-jit lé-pài chiū chhēng sin saⁿ, sin ē, khi lé-pài. Saⁿ hun lāng, chhit hun chng, thâu-mng chián-chián leh, iū boah-boah leh, koh chhēng chit-ē-á háh-su ē saⁿ-khòr, kak-tit chin hó khòaⁿ, chin-chiàⁿ sī it-piáu ē jîn-châi.

Hit-hāng kau-chhiāng koh tōa-hàn, thé-keh hó, koh ū lát, chiū chin iāⁿ--lāng. Tui hit sī Éng-hok-ah chiū kap A-thiam-peh chò-hóe tiàm. Éng-hok-ah kó-chin chin kut-lát, tiāⁿ-thâu tiāⁿ-bóe chéng-lí kàu chin chheng-khì, chhù-chēng āu-piah ē lī-pa lóng koh tēng ūi, ti-tiâu, ke-tiâu lóng koh tēng chéng-lí; m̄n nā án-ni, sī-kè chit-khang chit-khut ē só-chāi lóng thūn hō̄ i píⁿ. Chit-ē ke hut-jian chhin-chhiūⁿ tit-tiòh sin ē óah-khì, ná-chún chhiū-bák chiap-tiòh chhun-thiⁿ ē un-lóan, lóng koh puh-íⁿ ē khóan-sit. Kòe-khì A-thiam-peh nī-lāu lah, chū-jian ták hāng ū pàng khah bô chiu-chì, lām-lām lùì-lùì. Taⁿ ke-lāi ná-chún ū sin ē chú-lāng lâi chiáng-lí ē khóan-sit, ták hāng to ū sin ē khi-siōng.

Nā-sī A-thiam-peh chòe sū bô bóng-tóng, bô hām-hō̄, i lóng bô kóng sím-mih. I chū-sin tiām-tiām teh khòaⁿ chit-ē chheng-liân. Tē it, ài khòaⁿ i ē sìn-gióng, ū hoaⁿ-hí chiap-siū Iâ-sơ á-bô? Phín-hēng ū tēng-thâu-siⁿ á-bô? Tē jī, ài khòaⁿ chit-ē chheng-liân ē sim-sēng ū tiāⁿ á-bô, chin-sim beh chò-hóe tiàm á-bô? Bān-bān koan-chhat i ē hēng-tōng kú-chí, kóng-ōe, sim-su cháiⁿ-iūⁿ? Chhân, hng, soaⁿ-phiāⁿ,

chhù, sui-jiân sī bô chē, m̄-kú sī chōan chāi-sán, sī chit ke khò chia-hê lâi seng-òah--ê. Lâi-bīn bô pát-lâng, chí-ū Chhiu-kùi ah, nā ē ēng-tit, chiū chiong Chhiu-kùi-ah phòe--i, chū án-ni chio jip--lâi, iā chòe bēng-lēng-chū ē khoán-sit. Tē saⁿ, nā beh án-ni, tiòh chhūn Chhiu-kùi-ah ê ì-sù, chim-chiok khòaⁿ in nng ē chheng-liân ē hah á bē? Nng ē ū iân-hūn á-bô? Sớ-í A-thiam-peh tiām-tiām lóng m̄ kóng. Khí-thâu sī kóng chòe tng-kang, chiah piān-piān chit gòeh-jit 30 khò, koh khi chia-hê chiàu khòaⁿ. Chhin-chhiūⁿ án-ni chit nī liân kú, lâi ē sī Éng-kok-ah sī 21 hòe ē óa chiāⁿ cháp gòeh-á hit sī, taⁿ bák-chit-nih sī keh-nī ē óa 11 gòeh lah. Chit sī Éng-hok-ah sī 22 hòe, Chhiu-kùi-ah sī 21 hòe. A-thiam-m̄ tiāⁿ kóaⁿ A-thiam-peh, kā i kóng, “Lâu-è, khòaⁿ sī thò-tòng lah. To hō lán khòaⁿ nī-gōa kú lah, khòaⁿ liáu sèng-chēng to chin hó, iā chin kut-lát.” A-thiam-peh sim-lāi iáu teh tán chit hāng sū, chiū kóng, “Bān-chiah leh, góa iáu teh tán chit hāng sū, nā-sī góa m̄ kóng-chhut, beh tán kàu kàu sī chia-hê lâi phah-sng.”

A-thiam-m̄ liāh-chún sī hō in kap-pāng hit jít ài kí-hēng kiāt-hun-sek, ài chhiāⁿ lāng-kheh tiòh thài-ti. Sớ-í i chiū in kóng, “Lâu-è, góa ū chhūn-pān leh là, lí iā sòa bô khòaⁿ-kìⁿ góa ū keng chit chia-hê pah chhit-peh kin ē ti-phoe, koh ke, gō, ah chit tīn, lí kiám bô khòaⁿ-tiòh.” ”M̄-sī hit hō sū lah.” A-thiam-m̄ sahⁿ-thâu m̄ khí, sòa tiām-tiām m̄-káⁿ koh mng. A-thiam-peh iā chū án-ni tiām-tiām.

Cháp-it gòeh-bóe ū chit lé-pài, bók-su hoat-piáu kóng chiok Sèng-tàn chēng beh mng tō-lí, nā kam-gōan chiap-siū sé-lé, beh koat-sim jīn Chú lâi kui-óa I ê lāng, thang lâi pò-miā. Chū chá Éng-hok chiū chin pī-pān sim, pēh-ōe-jī Sèng-si, Sèng-keng iā lóng chin sèk, ē hiáu thak lah. Chin-chiāⁿ ū koat-sim beh chiap-siū Chú ē kiū-in, sớ-í i chiū kap A-thiam-peh chham-siōng, kóng i beh khi pò-miā mng tō-lí, khó-í put khó-í. A-thiam-peh kóng chū-jiân khó-í, chóng-sī iū lí ê chū-iū, m̄-thang chhut tī bián-kióng, koh-khah m̄-thang chham-chhap pát-mih ì-sù. Niá sé-lé, chí-ū chiū-sī hián-bēng lí ū gōan-ì hóan-hóe chiap-siū Iā-sơ chòe lí ê Chú, chí-ū án-ni ê ì-sù, í-gōa m̄-thang siūⁿ kóng niá sé-lé kap lí tiām góa chia á-sī bô tiām góa chia ū sím-mih koan-hē.

Keng koh-khah m̄-thang ūi-tiòh hiān-chāi tiām tī góa chia ê chēng-hūn lâi thàn góa thiaⁿ tō-lí. Che ôan-chōan sī chhut tui lí ê chū-iū ì-chì, chū-hoat-tek, chū-kak tui lēng-hūn ê chín-kiū ū su-iàu chia-hê thang. Éng-hok-ah kàu chia cháp-hun bēng-pék tō-lí, chin-sit chai Chú Iā-sơ í-gōa pèng bô pát ê chín-kiū. Iā chhim-chai Siōng-tè ê thiāⁿ, chiū koat-sim pò-miā, siū mng tō-lí. Tī hit nī ē 12 gòeh 23 hit lé-pài, chiū siū chiap-láp, niá-siū Sé-lé, sòa siū chiap-chiū Sèng-chhan. Taⁿ A-thiam-peh sớ teh tán ē m̄-sī pát-mih, chiū-sī chit hāng, chiū-sī ài chai i kó-chin ôe chòe chin-sit ê Ki-tok-tô á-bē. Nā ē, i chia-hê beh chiong cha-bó-kiáⁿ Chhiu-kùi-ah phit-phòe--i. Taⁿ Éng-hok-ah kó-jiân niá sé-lé jip sèng-hōe lah. Hit sī A-thiam-peh chiū chin hoaⁿ-hí, kā A-thiam-m̄ kóng, góa sớ teh tán ē chiū-sī chit tiām. A-thiam-m̄ chia-hê chhiò chhut-lâi kóng, “Lāng iā ē chai, lí to m̄ kā lāng kóng, lí nā khah-chá kóng, góa mā khah-chá kiò i khi mng tō-lí.” A-thiam-peh kóng, “Án-ni to bô sit-chāi, sī ài hō i chū-hoat-tek liáu-kái Chú ê chín-kiū, ūi beh chhōa-bó tit ke-hóe ê, to bē ēng-tit.” “Lí lóng mā sī án-ni, hiah-nih téng-chin.” “Sī oh, lán cha-bó-kiáⁿ chí-ū chit ē nā-tiāⁿ, koh it-chhè beh kau-tài i, m̄-thang ló-chhó.”

“Taⁿ i ka-kī kam-gōan khi mng tō-lí, koh hō lí kā i kóng kàu hiah bēng lah, án-ni m̄ to hó lah, m̄-siáⁿ ?” “Iáu-bōe leh, lâu-è, kín pháng bô hó-se, kín kè bô hó ta-ke, lí sī m̄-bat thiaⁿ-tiòh sī bô? Lí kan-ta

lāk-lāk-chhoah. Lí m̄-tiōh koh m̄ng lán cha-bó-kiáⁿ khòaⁿ i beh bô?” “Ài-ò, lí chiâⁿ tit ò, lâu-è, lí iā bô khòaⁿ n̄ng ê hiah ũ òe kóng, tâng chhut, tâng jíp, n̄ng ê hiah sio thé-thiap, saⁿ pang-chān lâi chò-hóe chòe khang-khòe.” “Sui-bóng sī án-ni, mā tiōh kâ i m̄ng khòaⁿ leh, chun-tiōng kiáⁿ pún-lâng ê ì-kiàn.” Tùi án-ni chiū thau kiò kiáⁿ Chhiu-kùi-ah lâi m̄ng.

Khố-poe

Hít àm thau kiò Chhiu-kùi-ah khi piⁿ-á-thâu kã i m̄ng, Chhiu-kùi-ah thâu-khak chhih-chhih kiàn-siàu kiàn-siàu in in a-pa kóng, “Lín nã khòaⁿ hó chiū hó,” A-thiam-peh kóng, “Án-ni beh thái ē ēng-tit, boeh tiòh in boeh, m̄ chiū in m̄, iã ē-tit kóng, góan nã khòaⁿ hó chiū hó, iã m̄-sī pã ka-kī beh kè lah,” tit-tit beh tán i in, kai-chài A-thiam-m̄ khah ē hiáu kóng, “Lí mã m̄-thang án-ni, án-ni lán chiū bat lah, iã-tiòh pek lãng in boeh, m̄.”

Chia àn-hã bián koh kóng, kóng kàu Chhiu-kùi-ah kí-jiân hoaⁿ-hí, tī hit nī ē nī-bóe chiū kã in n̄ng ē sêng-hun, kó-chin thâi ti chhiáⁿ kheh, thong kàu-hôe ũi in tōa hoaⁿ-hí, chiah-ê sū bián siông-sè kóng, chit ke hoaⁿ-thâu hí-bīn, chhiong-móa khòai-lók ē khi-hun. Bián lōa-kú keh chit nī, thâu-chiūⁿ-á kiáⁿ chiū chhut-sì, chiū kã i hō-miã kiò chòe “Lân-eng,” thng hêng gōa kong, chiah gōa-kong ē sīⁿ, chiū kiò i chòe “Bòk Lân-eng”. Lân-eng saⁿ hòe ē sī, put-hēng A-thiam-peh jiám-tiòh kip-sèng ē hì-iām, chiū lī-khui sè-kan, hióng-siū 65 hòe, chit ke ũi-tiòh i chin iu-būn, nã-sī A-thiam-peh pún-lãng chin pêng-an, chin bóan-chiok, hián-bēng chin kám-siã Chú ē khoán-sit lāi tò-khì.

Keh nī tē-jī cha-bó-kiáⁿ “Lân-hiong” chhut-sì, sim chin ài cha-pō--ê, nã-sī iū-gôan seⁿ cha-bó--ê, m̄ kú chit-ê gín-ná chhut-sì seⁿ-chiáⁿ kap lãng bô siâng, phīⁿ, bák, chhui chin súi, phīⁿ kôan koh chiam, bák-chiu tōa lúi koh tēng-sūn, chhui sè-ê, chhui-tūn chin pòh-tiah, hīⁿ-á tōng-ng-tùi, chhui ē-táu hui-hui, chin-chiáⁿ ũ hó miã-siông ē khoán-sit. Sớ-í Ēng-hok só-ah khòaⁿ liáu chin hoaⁿ-hí. A-má khòaⁿ liáu chhiò bi-bi. Chit-ê chō kap lâu-pē siâng-sèⁿ, chiū kiò i chòe “Lí Lân-hiong”, chiū-sī lán só kóng, chòe gōa-kho ē hō-sū pan-tiúⁿ ē “Lân-hiong-ché”. Lân-hiong Sió-chiá sī-hòe hit nī, in lâu-bú koh khioh chit ē sió-mōai, kã i miã kiò “Lân-jī”. Nã-sī bô phah-sng chin put-hēng, Ēng-hok-só tī gòeh-lāi 28 jīt chiū lī-khui sè-kan. Thiaⁿ kóng hit-ê gôan-in chiū-sī in-ũi tī soaⁿ-lāi, bô gâu ē sán-pô, nã ũ, sī ēng thó khioh-chiá-má. Teh khioh ē sī, kiò i lãng lóh-lāi bīn-chhng-kha, ēng kē í-thâu-á tian-tò-péng khng, lãng chiah chē tiàm í-á-kha ē tēng-bīn, bē su ná teh hēng-hoat, chit piàn koh chit piàn, khah thēng kiò i khí--lāi, pak-tó nã thiáⁿ, chiū kiò i koh lóh-khì chē, án-ni chia-póah-péng; kàu eⁿ-á chhut-sì ē sī, eⁿ-á chin tōa-hàn, iã bē-hiáu ēng chhiú khi sīn, kã i pó-hō, kan-ta thēng i chū-jiân; seⁿ liáu-âu lãng chin lóan-jiók, iã bē-hiáu ēng sīm-mih khah hó ē chiàu-kò; âu-lāi thiaⁿ kóng sī thai-i bô chiàu chhut--lāi, khioh-chiá-má iã m̄-chai.

Lâng kóng ui nā chhut--lâi, tiòh iúⁿ-chúi lâi, ēng ui khng tī chúi-té lâi siông-sè kiám-cha, khòaⁿ ũ chiâu chhut--lâi á-bô? Nā ũ khih-kak, á-sī koh-iūⁿ, tek-khak tiòh chhiáⁿ hū-kho ê i-seng lâi chín-chhat. Bô, chhìn-chhìn chhái-chhái pau-pau khi hiat-kák, âu-lâi tiêu tī lâi-bīn ê kiaⁿ-lâng hoat-chhau ũ tók, tui án-ni chiⁿ-kôaⁿ, chiⁿ-jiát, iā bē-hiáu kín khi jip-īⁿ, sīm-mih kóng sī léng-tiòh, kín kòan kiuⁿ-bó-tê, kóng beh hō i hoat-kám, sit-chāi chin kai-sí. Thái ē thai-i bô chiâu chhut--lâi, gōan-in kóng sī khioh-chiá-má beh tán chhiú-tōaⁿ, kóng tiòh ài kín liáh-ui, ui kàu ũ chit ê sī-kan, i chū-jian ē pak-lī chú-kiong, nā kàu sī-kan kòe siuⁿ-kú khiok ũ gūi-hiám, chóng-sī m̄-thang siuⁿ-kín ká i ngē khiú. Chit pái chiū-sī ngē khiú, só-í ũ tiêu chit sió pō-hūn tī lâi-bīn, chiaⁿ ē tī-kàu gō tiòh sēⁿ-miā.

Ah! Sit-chāi chin khó-lín, chiaⁿ-nih chiáⁿ-mih ê chí-mōai kap tiōng-hu khiⁿ-khiⁿ khip-khip, kan-kan khó-khó lâi khiⁿ-ke, jiát-sim sìn Chú, hu-chhiòng hū-sui, chit ê bí-bóan ê Ki-tok-tô ka-têng, án-ni ũi-tiòh bô i-hák-siōng ê siōng-sek, m̄-tiòh ê chhú-tī lâi sit-lòh chit ê lâng. Hit nī Ēng-hok-hiaⁿ tú-chiaⁿ 30 hòe, Ēng-hok-só tú-á chiaⁿ 29 hòe, sit-chāi chin khó-lín, pàng 3 ê kiáⁿ, chit ê 7 hòe, chit ê 4 hòe, chit ê tú chhut-sì. Tong-sī Lân-hiong sió-chiá chiū-sī tú 4 hòe. Ēng-hok-só sí-lòh, chit ke sòaⁿ phún-phún, kai-chài lâu tiūⁿ-m̄-á iáu chin khong-kián thang ká i tàu io hiah-ê gín-ná, ũ khah-tit tiáp-ah. Nā bô sit-chāi chhám bô lâng chai.

Thiaⁿ-kìⁿ Ēng-hok-só Chhiu-kui-ah beh tng-khui ê sī, tui Ēng-hok-ah ê chhiú giú tiêu-tiêu, hián-bêng hit-ê saⁿ-thiàⁿ ê tīⁿ-bit m̄-kam pun-khui, chiaⁿ chòe ang-bó thâu-bóe 9 nī sī 8 nī chiok, pàng 3 ê sē-kiáⁿ, chit ê chiaⁿ tōa, chit ê hiah tōa, bók-kòai sim kan-khó. Nā-sī Siōng-tè ê chí-ì bē thang í-ék, bók-su-niū kap chhù-piⁿ ê chí-mōai tãi-ke tī chhng-chhng bô m̄ lóng lâu bák-sái. A-thiam-m̄ iā siūⁿ-khí A-thiam-peh ê sū, chiū kìm bē tiêu cháu-khi chàu-kha chhng-chhng háu. Kàu hit mng pō óa 4 tiám lián, Ēng-hok-só chiū an-jian tò-khi. Keh jít chhut-chòng, thông kàu-hōe bô m̄ ũi-tiòh i lâu bák-sái. Ēng-hok-hiaⁿ chhú-âu ka-chài bô ũi-tiòh án-ni lâi lóe-chì, léng-sim. Iū-gōan kè-siòk jiát-sim hók-sái Chú, i ê tiūⁿ-m̄ kin-nī sui-jian sī 60 gōa hòe, soaⁿ-nih lâng sin-thé iáu-kú chin ióng, chin gâu thiàⁿ hiah-ê sun-á, só-í put-chí chòe Ēng-hok-hiaⁿ ê pang-chān. Thiaⁿ-kìⁿ Ēng-hok-só Chhiu-kui-ah beh tng-khui ê sī, kau-tài kúi-nā-kù ōe, chiū-sī kóng, tiòh thè i sioh hiah-ê kiáⁿ, kap iú-hau lâu-bú, koh tiòh jiát-sim khiⁿ-tiâu tī Chú, Chú tek-khak beh si-un. Hit-sī Ēng-hok-ah bák-sái sì-lâm-sui, kù-kù ká i ìn hó, tìm-thâu lâi an-ùi i, âu-lâi Ēng-hok-só ê bīn tng-chhiò, kóng, “Chú lâi lah, Chú lâi lah, tãi-ke chhiáⁿ !” Kóng soah chū án-ni kòe khiú.

Sui-jian sī án-ni, m̄-kú bē bián-tit ũ jīn-chêng ê iu-būn. Chêng nā chhut-mng, gín-ná kau-tài lâu-bú io, chit tui hu-hū koe-léh-á tī-teh, chit ê giáh tī-thâu, chit ê taⁿ pùn-ki, tâng-chhut tâng-jip, jít-àm chiaⁿ tōa-tàⁿ taⁿ tng-lâi, chhiò gī-gī, hoaⁿ-hoaⁿ hí-hí, taⁿ hut-jian piⁿ chòe thian-gái ê kō-gān, kō-toaⁿ chit chiaⁿ sim iu-būn. Kàu hng-nih, chhân-nih, kàu phiāⁿ-téng khòaⁿ tiòh éng-kòe chòe hóe chē ê chiòh-thâu, chòe hóe bih-ng chiaⁿ tiòng-tàu ê png-pau ê só-chāi, put-ti put-kak bák-sái tō lián chhut--lâi. ũ sī khiā teh, kha sng chhiú nng, gāng-gāng sīn-sīn, sòa m̄-chai beh án-chóaⁿ, ũ sī thó tōa-khui, ka-kī chit ê khi bōng-nih háu-háu leh, kám-kak sim ná-chún khah khin-sang. In-ũi bōng sī tãi tī ka-kī ê phiāⁿ ê piⁿ-ah, chiū-sī chêng chhò kam-chiá, i phah-sí chòe hiat khi ê só-chāi; m̄-chai kóng bák chit-nih, hit sī chheng-lián súi

ê bîn-bāng iā í-keng chiâⁿ chòe kòe-khì lah.

Bat án-ni kìm bē tiâu, hut-jiân giáh-thâu khòaⁿ thiⁿ, khòaⁿ thâu-khak téng ê hūn, kám-kak ná-chún ài-chhe Chhiu-kùi-ah khiā tī hia teh khòaⁿ i toaⁿ-sin tī phiāⁿ-nih teh chòe kang, sòa háu chhut-lâi khui siaⁿ kóng, “Kùi-ah! Lí kin-á-jit thài kam pàng góa tī chia, só thiàⁿ--ê” háu tit kàu bē chhut-siaⁿ ê chhiⁿ-chhám, ũ sī bat chū-chū liū-lôan tī bōng-piⁿ, kui pòⁿ-jit m̄-chai thang chòe kang. Nā-sī ka-chài sī-jit kín-kòe, sim-chêng ná leng, ná khah siū an-ùi. Nā-sī ũ chit hāng, lāng siōng-siōng kó-bú i koh chhōa, in-ùi tãi-ke khòaⁿ i sìn-gióng hó, phín-hēng hó, koh tùi i jip-m̄ng ka-tēng keng-chè ná hó, iā ũ koh hak-chhân kap soaⁿ-phiāⁿ, koh chit bîn khòaⁿ i chiah 30 hòe, cha-pò-lāng khòaⁿ beh án-chóaⁿ khan-kiáⁿ.

Poah-lòh Chêng-bāng

Nā-sī Ẽng-hok-hiaⁿ hui-siông pa-kiat, i koat-sim m̄ koh chhōa, àn-chiàu i ê keng-giām, i kám-kak tîn chiap bih sī khùn-lân, pát-lâng ê bó m̄ âⁿ pát-lâng ê kiáⁿ. I nā siūⁿ-tiòh chá in lâu-bú koh kè ê chêng-hêng, i tī in āu-chek hia só siū-tiòh cheng-sîn-tek ê thông-khó, i chiū ná koat-sim m̄ koh chhōa. Kî-sit m̄-sī kóng thông sè-kan āu-chek, āu-bó chiū-sī lóng pháiⁿ. Chín chhut-miâ ê Bí-kok chóng-thóng A-pek-liáp-hán Lâm-khéng ê āu-bó, pí chhin-seⁿ pē iáu khah ē-hiáu liáu-kái i. I iā it-seng iú-hàu i ê āu-bó, chòe chóng-thóng ê sī, iā sī bô piàn-ōaⁿ i ê hàu-sim, bó-kiáⁿ iā sī chín chhin-bit. Lán Tâi-ôan tī Kì-tok-hòa ka-têng tiong khòaⁿ-tiòh hit khoán hó āu-chek, hó āu-bó--ê iā bô chió. Nā-sī Ẽng-hok-hiaⁿ tī sè-hàn kiaⁿ liáu jíp-sim, thó-ōe kóng, “Kiaⁿ phòa-táⁿ khi lah,” só-í liên káⁿ siūⁿ tō m̄-káⁿ, lêng tui téng pò kàu ē, i lóng sī chhiò-chhiò in lêng kóng, “Chiah lâi siūⁿ khòaⁿ-mãi, hō lín chín to-siā.” Bák chit-nih kòe 5, 6 nî, lêng chiū chai i bô ì-sù beh koh chhōa, tãi-ke iā chín chun-kèng--i, in tiūⁿ-m̄ khòaⁿ i án-ni iā chín kám-sim.

Tui Ẽng-hok-só kòe-sin sng khí tú 10 nî ê 7 gòeh pòⁿ, hit jít chín jòah, A-thiam-m̄ tī chhù-āu hiahⁿ chhâ, m̄-chai cháiⁿ-iūⁿ sio kōe-kha sòa pòah lòh-khì, thâu-khak siàng tui chiòh-thâu lòh-khì, tãi-khai sī náu chín-tông, á-sī náu-kin tng-khì, in-ūi i chín hoat-hok, pêng-si hiat-ap iā chín kôan, tiāⁿ kiò thâu-khak gông, só-í hūn-khì chín kú, kiù cheng-sîn chhiáⁿ i-seng lâi khòaⁿ, sui-jiân ũ chù-siā, chiah iòh lóng bô kong-hâu, lêng bìn-bìn bô siáⁿ chai lêng, án-ni ũ jít-gōa chiū lâi lī-khui sè-kan. Taⁿ chia m̄-bián siông-sè kóng. Kóng Ẽng-hok-hiaⁿ hit nî tú 40 hòe. Taⁿ ka-chài tōa cha-bó-kiáⁿ Lân-eng iā 17 hòe lah, tãi-khai ke-lâi ê sū tō lóng ē-hiáu chòe, só-í bô kám-kak sím-mih tōa khùn-lân. Tē-jī cha-bó-kiáⁿ Lân-hiong 14 hòe, tú pít-giáp kok-bìn hák-hâu, chún-pī beh khó chhō-tiong. Tē saⁿ cha-bó-kiáⁿ Lân-jī 11 hòe, kok-bìn hák-hâu saⁿ liên thak liáu beh kòe sì-liân. Chit ke iā sī chín lâu-jiát, Ẽng-hok hiaⁿ chín thiàⁿ chiah-ê kiáⁿ, chiah-ê kiáⁿ iā chín iú-hàu. Tōa-ché Lân-eng téng in lâu-bú ê khoeh, iā sī chín óah-tâng gâu pang-chân Chú-jit-òh kap gĩm-si-pan. Ẽng-hok-hiaⁿ siūⁿ kóng ài kha-chhiú, chiū tī keh nî Lân-eng 18 hòe nî-bóe, khòaⁿ ũ tú-hó siāng kàu-hōe ê chheng-liân, chiū ká i chio jíp--lâi. Kám-siā Siông-tè ê an-pâi, chín-chiàⁿ tit-tiòh chín hó ê kiáⁿ-sài. I iā chín kong-tō, chín-chiàⁿ sī hó pa-pah. Chiū-sī chiong in tiūⁿ-lêng chá ê giáp, lóng teng-kì hō in tōa cha-bó-kiáⁿ, phín nā seⁿ tōa sun, tiòh koh thng chit ê sèⁿ Bók. Tui án-ni kiáⁿ-sài iā chín kám-sim in tiūⁿ-lêng ê hó-ì, chín iú-hàu khiⁿ ke. Chiah-ê tãi-chi àn-hā bián kóng.

Sî-jit teh kòe chin kín, lâi kóng Lân-hiong sió-chiá bián gōa kú chhō-tiong chiū pit-giáp. Pún siūⁿ beh koh thak ko-tiong, nā-sī in lâu-pē kóng ài i òh sím-mih ki-gē khah hó. I ka-kī siūⁿ in lâu-bú ê sí, chiū-sī in-ūi bô i-hak siông-sek, só-í i chiū kap lâu-pē chham-siông khi khó hō-seng. Chin ũ chài-tiâu, chit piàn chiū khó-tiòh. M̄-nā án-ni, i tī lán ê pēⁿ-īⁿ hòk-bū 4 nī âu, ũ khi hō chêng-hú kiám-têng sán-pô, chit pái chiū thông-kòe, âu-lâi kè-siòk koh tī pīⁿ-īⁿ chòe hō-sū. Só-í lán ê pēⁿ-īⁿ chin tiông-iông i. Án-ni chia^h ē jīm i chòe gōa-kho ê hō-sū chú-jīm.

Pún kò-sū ê tiông-sim chiū-sī tui chia khi.

Ũ chit jit, ũ chit ê hōan-chiá lâi jip-īⁿ, tī chín-liâu-kng siá Hoa-liân chhi ê lāng, sēⁿ Tân miâ Chheng-chôaⁿ, chit-giáp siá siong. Kin-nī 26 hòe, (hit nī Lân-hiong sió-chiá sī 23 hòe). Pēⁿ-miâ, ũi phòa kang chhut huìh. Chín-tòan su-iàu khui to. Nā-sī bô lāng thang lâi kò. In-ūi i ê lâu-bú chá sí, chí-ū chhun chit ê nī-lâu ê lâu-pē, tī Hoa-liân bē tit lâi. Só-í it-chhè ê sū, lóng òng-bāng hō-sū sió-chiá khòaⁿ-kò. Keng-chè siong-tong hù-jū, khiok m̄-sī kóng i hó-giáh, sī in-ūi i chòe bó chē-iòh kong-si ê soan-thoan kóng-kò ê chú-jīm, bat thak kòe ko-kip siong-giáp hák-hāu, lūn siong-giáp kóng-kò ê kè-ék, òe-tô, im-gák, kháu-chài, chin chhut-tiòh, Eng-gú iā sió-khóa ē thông. Só-í hō kong-si chin tiông-iông. Chit pái ē ũi chhut huìh, tãi-khai sī tui kau-chè chia^h chiú kòe chē, bat kúi-nā pái chhut chiú; iā chia^h hun, koh tī kóng-kò ê sí ũ sí kòe lô, iau-ki sit-tng sī bô hi-hán, tng kang-chok tiông tó lóh-khi--ê, só-í kong-si chin hó-ì, kóng beh ká i hòk-iòh. Tui án-ni i khi chiū jip tī tēk-piát-sek, kō-toaⁿ chit lāng tiām ê pīⁿ-pāng. Jit--sī ũ hō-sū sió-chiá lūn-liú lâi ká i kò, àm-sī khiok iā ũ lūn-liú ê tong-tit, nā-sī Lân-hiong tēk-piát tui i ũ iân, siông-siông tī hia kò i kàu chin àm, chia^h tò-khi siok-siá.

Tēk-piát khui to hit thâu 2, 3 jit, siông-siông tī hia ká i kò kui mī. Gōan-in sī in-ūi i khah ē-hiáu kò, koh ũ chit hāng, ná chún chit ē kīⁿ-bīn chiū ũ chit ê iân-hūn. Âu-lâi tãi-khai sī ũi-tiòh tông keng-gū, hō-siong khó-lín, pīⁿ-pīⁿ chū sè bô bó, só-í kóng khi-lâi tãi-ke chin saⁿ tông-chêng. Kàu khah hó ê sí, Chheng-chôaⁿ it-hoat hián-bêng i ài-bō Lân-hiong ê sim, thài-tō chhin-jiát, kóng-ōe un-jiú thiⁿ-bit. Pêng-sī sī kóng-kò soan-thoan chú-jīm, chia^h-á tī thiⁿ-teng poe, hō i siàn, tō ē pòah lóh--lâi, hōng-kiām nng ê pīⁿ-pīⁿ sī tēng ē hòe ê chheng-liân. Koh lóng sī tng-sī chheng-chhun, toaⁿ-sin bōe kè, bōe chhōa, hō-siong kiú ài ê sí. Só-í nng ê chò-hóe, ná kú ná chhin-bit. Lân-hiong khi-thâu sī phau hō-sū chú-jīm thé-thiap hōan-chiá ê sim-chêng lâi chia^h-kò--i. Âu-lâi chai i sī chit ê siāng keng-gū, chū sè bô bó ê pêng-iú, chiū seⁿ-khi keng koh-khah tông-chêng ê sim, ài chiong tō-lí thoan hō i. Chheng-chôaⁿ iā hō Lân-hiong-ê chêng só kám, iā tui i jìn kòe-khi hòng-tōng seng-òah ê kè-sit. Sūn chit-ê phòa-pīⁿ ê ki-hōe, chiū lip-chi kái-chiú tōan-hun. Iā khai-sí òh pēh-ōe-jī. Chêng bat thak kòe Eng-būn, só-í òh pēh-ōe-jī bián 2, 3 jit chiū ē hō, ē thak Seng-keng, Seng-si.

Pêng-sī tui im-gák, òe-tô ũ chhù-bī, jī-chhiáⁿ sī kóng-kò iòh-á tek-khak tiòh ēng--ê. Kì-jiân ũ chit hō sò-ióng, òh gīm-si iā sī chin khòai. Put-ti put-kak tui hō-sū hōan-chiá ê koan-hē, sòa chin kàu chū sè bô bó tâng keng-gū, hō-siong khó-lín ê pêng-iú, koh chin kàu pòah-lóh thiàⁿ-chêng ê lô-bāng tiông. Nng lāng tī thiām-chêng ê tēk-piát-sek, bô pát-lāng tī hia, kau-thâu chiap-ní, thâu-khak sio-óa àⁿ hī-khang pīⁿ kóng-ōe, tâm-ài soat-chêng. Kàu chia lâi ê sim-chêng sī chhin-chhiūⁿ hīn sio-kìⁿ ê siuⁿ bān, khó pun-khui

ê siuⁿ chá. Ūi-tiòh án-ni Chheng-chôaⁿ eng-kai n̄ng lé-pài chiū ē chhut-īⁿ, sòa tiàm kàu saⁿ lé-pài chiaⁿ thè-īⁿ.

Ka-pin Lú-siā Jī-hō Pâng

Chheng-chôaⁿ beh thè-īⁿ ê chêng chit-jit ê ē-pơ, hit-jit tú-tú sī Lân-hiong ê hioh-khùn-jit, nng-lâng chiū saⁿ iok kàu Tâi-tiong kong-hng thit-thô. Tâi-ke giám-jiân hu-hū ê chhin-bit, tī kong-hng chē tiáp-á-kú, āu-lâi khi chúi-gôan-tē, jī-āu Chheng-chôaⁿ chiū kâ i kóng, tī chia kóng-ōe bô lī-piân, bân-it nâ hō sèk-sāi lêng tú-tiōh chin pháiⁿ-sè, chiū chhōa i kàu Ka-pin lí-siā khui chit-keng pâng-keng, sì-lâu thâu-téng ê jī-hō pâng. Lân-hoing it-seng m̄-bat lâi kàu chit hō só-chāi, lâi-bīn ũ iūⁿ-sek ê bīn-chhng, i-tū, toh, í, tiān-teng, chúi-tō, sé-bīn ê só-chāi, sio-chú lêng-chú lóng ũ, chin-chiāⁿ sī sù-sī èng ũ chīn ũ ê siat-pī. Sī-èng-seng àn-nāi in kàu pâng-keng chiong só-sī kau Chheng-chôaⁿ, Chheng-chôaⁿ chhiāⁿ Lân-hiong í-nih chē, chiū chiong m̄ng só khí--lâi, só-sī tē tiām khò-tē-á. Hit-sī Lân-hiong ê sim ũ tām-pòh kiaⁿ, m̄-kú chit-bīn iā hōⁿ-kī, iā kiàn-siàu, iā hoaⁿ-hí. Hit-sī Chheng-chôaⁿ kâ i kóng in lâu-pē tī Hoa-liân-chhī khui phoe-ê tiām, kóng-khí chē-chē bī-lâi súi ê keng-hóng hō Lân-hiong thiaⁿ. Lân-hiong thiaⁿ kàu chhin-chhiūⁿ jip tī lí-sióng ê hòan-sióng hiong.

Āu-lâi tī hia chiū kóng lán ê thiāⁿ kì-jiân kàu chia chiū tiōh sit-hiân. Khí-thâu Lân-hiong beh thài káⁿ án-ni chò, chóng-sī Mô-kúi ê tòk-kè chiah-nih tīⁿ, chiah-nih phang. Hàiⁿ-ah! Pē-bó ê hoan-hù, kàu-hōe ê chai-pôe, Seng-keng ê kà-sī, kiám bē-thang bán-hôe? Khó-sioh lí-seng sìn-gióng lóng hun-bê, keng-jiân pòah-lòh Mô-kúi ê hām-kheⁿ, sòa kiàn-siàu sit-sin.

Sū-āu keh-jit, Chheng-chôaⁿ chiū thè-īⁿ chhut-khì. Góa kâ lí kóng Chheng-chôaⁿ só tui Lân-hiong kóng ê, lóng sī pòāⁿ hi pòāⁿ sit ê sū. Kap i iok-sok tò-khì chek-sī beh kap lâu-pē chham-siông, liam-piⁿ beh tēng-hun, iā thang tī Tâi-pak Hoat-īⁿ kiāⁿ kong-chèng kiát-hun ê lé. Thang tiām chè-iōh kong-si só thê-kióng ê siok-sià. Iā siá chū-só Hoa-liân-chhī Tiong-chèng-lō 35 hō, Hoa-bí phoe-ê tiām. In lâu-pē miá kiò Tân Chìn-seng. Tâi-ke chin m̄-kam, chiū pun-khui.

Tán chit lé-pài, nng lé-pài, chit gòeh-jit, Lân-hiong ê sim chin hòan-ló, chin tiōh-kip, sòa giâu-gī sī án-chóaⁿ chit khi bô hōe-thâu, iā bô phoe bô sìn. Koh chit-bīn chit gòeh-jit āu cha-bó-lâng só eng-kai ũ ê gòeh-sūn sòa bô lâi. I ka-kī sī sán-pô, sim koh-khah tiōh-kip, tē-jī gòeh-jit sòa tng put-sī siūⁿ ài thờ, ài chiāh sng. Ka-kī chai chhám-lah, ũ sin. Kín àm-chīⁿ cháu-khì kap hū-kho chú-jīm Lâm Sian-seⁿ, i sī lú-i,

kín kap i chham-siông. Khàu-lôa Lâm Sian-seⁿ kiò i kâ i chhòng-hō liū-sán. Lâm Sian-seⁿ sui-jiân sī lú-i, chóng-sī siăng-sī iā sī bók-su-niū, i chòat-tùi hóan-tùi, sòa kâ i kóng táⁿ-thai sī kap sat-jîn-chōe siăng-khoan. Tī sìn-gióng-siông, jîn-tō-siông, hoat-lút-siông lóng m̄ eng-kai. Lâm Sian-seⁿ chek-pī i kóng, tī hit-sī lí siáⁿ-sū bô tōan-gâi lèk-má hōe-thâu leh. Siáⁿ-sū bô tōan-jiân kû-chòat.

Kî-sit bô hiah kán-tan, lāng nā chhin-sin tú-tiòh, chia^h ē chai lāng ē lóan-jiòk. Lâm-lú ĩⁿ-sèng ē chòe-hóe, chin-chiàⁿ sī chhin-chhiūⁿ chit-liáp lāng-lāng só ài chia^h ē kìm-kó. Khòaⁿ kah-bàk, chia^h kah-chhiū, hit-ê sek-tì, phang-bī, khoán-sit chin-chiàⁿ sī bê-hék lāng. Chia^h-liáu kóng ē bàk-chiu-kim, ke tì-sek, kóng ũ chē-chē bí-hó ē óan-kéng tī thâu-chêng. Góa m̄-káⁿ kóng lóng bô iáⁿ, chóng-sī tiòh Siông-tè só phòe-háp ē chia^h thang. Tū-khi án-ni í-gōa, lóng sī thau-chia^h, sī Siông-tè só bô hoaⁿ-hí, tek-khak ē kàng chai-eh.

Tùi chit-liáp kìm-kó, put eng-kai chia^h ē hūn-giáh ē tùi-hù, ũ n̄g-khoan ē chhú-lí hoat:

1. Iā-sō sek--ê, kóng, “Sat-tàn thè-khi.” Iok-sek tùi i ē chú-bú ē ín-iú kóng, “Lí sī i ē bó; góa cháíⁿ-iūⁿ thang kiāⁿ chit-ê tōa-pháiⁿ, lâi tek-chōe Siông-tè?” Iok-sek chiong saⁿ pàng tī i ē chhiú, koh cháu-chhut gōa-bīn. Âu-lâi tì-kàu bô oan siū-khut, koaiⁿ-kaⁿ 4 nī gōa kú, chóng-sī Siông-tè ē sù-hok hō i.
2. Hā-oa sek--ê. “Hū-jîn-lāng khòaⁿ hit-châng chhiū, hó-chia^h iā kah-bàk, koh hit-chiâng chhiū sī thang him-bō....chhiū bán i ē kóe-chí....”. Tāi-pit khòaⁿ Ō-lī-a ē bó Pòat-sī-pa sé-ék lâi hōan-chōe, chhiū-sī tiàm hia sim koah m̄-t̄ng, kàu-bóe chhiū chhun-chhiú bán lâi chia^h, Siông-tè siū-khi kàng chai-eh, it-seng Tāi-pit ũi chit-chân sū tú-tiòh bû-sò-hōe ē khó-chhó.

Lāng sit-chāi chin lóan-jiòk, lóng m̄-thang chū-hū lí sī jiát-sim ē sìn-tô, sī cheng-chiat ũ lé-māu ē lú-sèng, pêng-sī sī teh kà-sī lāng, chek-pī lāng, léng-tō lāng ē tē-ūi. Lí sī chip-sū, tiúⁿ-ló, thōan-tō-su, bók-su tō sī hit-poaⁿ-tāi. Lāu-su, tãi-hák kàu-siū, chu-hō, kun-ông iā cháu bê-lī ĩⁿ-sèng ē ín-iú. Kàu hit-sī sím-mih tōr bê kì-tit, Siók-gú kóng, “Eng-hiông lân-kòe bí-jîn-koan, bí-jîn lân-tô eng-hiông lōan”. To ē chhut-chāi hit-sī ē miā-ūn gū-lōng pài-pí. Thèng-hāu kàu thiàⁿ-āu chia^h chai-thiàⁿ, lí ē jîn-keh, sìn-gióng lóng bô khi lah. Tī hit-ê sī, sím-mih jîn-keh ē chun-giâm, tē-ūi, lí-tì lóng bô chhái-kang. Tī hia chhiū-sī Mô-kúi ē lī-hāi. Koh lāng ũ “Seng-bút-tek ĩⁿ-sèng kiū-ài ē thian-sèng”.

Óah-mih ē chū-jiân-sèng, khó-pí tī thâu-chêng, ũ chit-tè hoeh chháp-chháp-tih ē bah, hit-ê phang-bī, hit-ê ē sek-tì, hit-ê kam-tiⁿ, án-chóaⁿ kìm hit chia^h iau-gō ē chhái-lông bô chia^h lóh-khi. Lí bô-lūn án-chóaⁿ kâ i pák, kâ i koaiⁿ, i tōr kún-liòng phah-phún beh chia^h. Tū-khi n̄g-hāng mài hē chòe-hóe í-gōa bô hong-hoat. Ū-hông ĩⁿ-sèng m̄-thang hōan-chōe, bô-lūn Chheng-liân thōan-khè, gím-si pan, chheng-liân-lāng, mài kóng hōe-iú, thōan-tō-chiá iā-sī lāng. Tāi-pit kiám m̄-sī Siông-tè só kéng--ê. Lóng tiòh kéng-séng, chòe tē-it hó. (1) Lâm-lú m̄-thang chí-ū n̄g ē ka-kī tiàm. (2) Kóng-ōe tiòh cheng-keng, m̄-thang kóng hih-hiauh ē ōe lâi phah sio-chham. (3) Kèng koh-khak m̄-thang kha-lâi, chhiú-lâi ē kún-chhiò.

Nã lâi kàu-chia, sít-chāi chin bô kiù-ióh. Góa ē kì-tit góan tī Sîn-hák-ĩⁿ teh thák-chheh ē sī, kà bók-hōe-hák ē sian-sĩⁿ Hô-ia Chèng-hí Bók-su kã góan kóng, “Nã beh khi thàm-hóng hōe-iú, hiaⁿ-tī chú-lâng nã bô tī-teh, chí-ū chí-mōai tī lâi-bīn, khah hó m̄-thang jip-khì. Nã ũ iàu-sū tiàm m̄ng-gōa kã i kóng, kap i chhéng-an chiū hó lī-khui. Nã put-tek-í tiòh jip-khì, tiòh tī thiaⁿ-nih, m̄ng khui-khui, m̄-thang chē chòe-hóe, tiòh hun pin, chú, chē lóh tãi-tãi hong-hong, chiong iàu-kiãⁿ kóng liáu kín chhut-khì, chhian-bân m̄-thang hōi lāng ke-kóng-ōe. Thôn-kàu-chiá tui chit-hāng sū nã hōi lāng ke-kóng-ōe, sī cháp-jī-bân hūn ē m̄-tát. Iã chin-chiãⁿ sī pòe-ò Siōng-tè ē sèng-miã.” Sió-tī chiong chiaⁿ-ê ōe kì tiâu-tiâu, kàu-taⁿ iáu chin kiaⁿ, góa kiù Siōng-tè hōi góa bô pòah-tó. Kin-nĩ pit-chiá sui-jiân 60 gōa hòe lah, iáu-kú sī teh kiaⁿ.

Lân-hiong m̄-chai chit-ê sū ē thang kiaⁿ. “Ah! it-sit-chiok chhian-kó-hīn.” M̄-thang bak-tiòh, chí-ū chit-pái, chí-ū chit-pái. Kiám ũ lāng ē chai, chí-ū chit-pái? Ū, ũ-lāng chai, “Thiⁿ chai, tē chai, lí chai, góa chai, chì-chiò ũ chiaⁿ chē lāng chai.” Che sī chá Iūⁿ Sian-sĩⁿ tui beh thêh-mih lâi pòe-lōi i ē lāng, só kóng ē bēng-giân. Kàu-chia Lân-hiong chai chhám lah, chiū àm-chīⁿ chhéng-ká kóng, beh tò-khì séng-chhin, kóng in lâu-pē phòah-pĩⁿ, kī-sit bô-iaⁿ. Chiū án-ni sī-chit, bô koh lâi siōng-pan. Iok n̄ng-góeh gōa-jit lóng bô siau-sit ē Tân Chheng-chôaⁿ, taⁿ tàu-tí sī cháiⁿ-iūⁿ? Sớ-í i chiū jiok-khì Hoa-liân khi chhōe--i.

Ài Khàu Bô Bák-sái

Chin-chiàⁿ sī ài khàu bô bák-sái, sim ná-chún beh piak-lih ê kan-khó, hín bē-tit chek-sī chhah-sit poe kàu ài-jîn ê sin-piⁿ. Pêng-sī m̄-bat khi kàu tang-pō, chū táh-chhut pīⁿ-īⁿ ê kha kín cháu kàu chhia-chām, khi bé chit tiuⁿ khòai-chhia-phiò, kàu Tâi-pak tō í-keng kòe-tàu âu lah. Tùi hia koh chóan chhia kàu Sō-ò. Tī lō-tiong ū Ku-soaⁿ ê keng-tì, iân-lō chin súi, sèk-iông chiò tī hái-bīn, hông-hun kui-phâng ê hī-chún ê bí-keng, tùi tī i lóng bô ì-gī lah. Sim chát thóng-thóng, siông-siông thau lâu bák-sái. Kàu Sō-ò í-keng àm lah, Sō-Hoa kong-lō ê khi-chhia í-keng kòe sī-kan, tiòh tán-hāu bīn-á chá-khí chiah ū koh hoat-chhia. Taⁿ beh cháíⁿ-iūⁿ, ka-kī chit ê cha-bó gín-ná-lâng m̄-bat pòⁿ ê lāng, chin chhiⁿ-sō, m̄-bat chhut-gōa chiah hng. Nā siūⁿ beh khi hiòh lú-siā, iū siūⁿ tiòh tī nng-gòeh gōa jīt chêng tī Tâi-tiong Ka-pin lú-siā ê sū. Jī-hō-pâng ê khoán-sit, ná-chún tī bák-chêng hiān-hiān, siūⁿ liáu put-kak sim koh phòk-phòk-chhéng chin kiaⁿ. Só-í m-káⁿ siūⁿ beh khi hiòh lú-siā, kiāⁿ lái kiāⁿ khi chin ià-siān, âu-lái khi chhia-chām chē. Chē kàu chin àm, ka-kī chit ê kiaⁿ, che iā m̄-sī pān-hoat. Âu-lái ū chit ê keng-chhat lái, chiah pài-thok i chhōa i khi pài-tng keh-mī.

Keh chá-khí bô khòa chiāh-png, chiū khi chhia-chām, bók-su-niū lâu i chiāh-png, i hui-siông ê kheh-khi, âu-lái tī chhia-thâu bé mī-pau chí-ki, chū chhut-mng kàu chá-khí chiah chiāh. Âu-lái chē chhia. Sō-Hoa kong-lō ê chhia, sui-jian sī khi-chhia (chū-tōng-chhia) iáu-kú ná hóe-chhia lè, khiòh kui pang chiah hoat, ū-sī chit pang 7, 8 tâu chhia, chit tâu chē iok 50 lāng. In-ūi lō eh, chit bīn soaⁿ, chit bīn hái, hái tō sī Thài-pêng-iūⁿ, hit-ê keng-tì hui-siông súi. Ték-piát lō-tiong ū keng-kòe Chheng-chúi tōan-gái, ū-sī hái-bīn tà-bū ū khēng, chhia óan-jian cháu tī hūn-bū ê khēng-téng, chin-chiàⁿ ū “Ú-hòa teng-sian” ê kám-khai. Ná-chún hoat-sit poe chiūⁿ thiⁿ ê chhū-bī. Sui-jian sī chiah súi ê keng-tì, Lân-hiong lóng bô kám-kak. Chin-chiàⁿ sī sim chát-chát, chí-ū Chheng-chōaⁿ ê bīn-íaⁿ, kap Jī-hō-pâng ê chêng-hêng. Lôan-ài, lôan-ài tàu-tí sī tīⁿ, á-sī khó ah? Siông-siông thèh chhiú-kin-á khí lái thau chhit bák-sái.

Pēⁿ-īⁿ sī-chit khi, it-sim beh chhōe chêng-jîn, kàu hit mng-pō chiah kàu Hoa-liân. Hit ē-tàu bô chiāh, iā m̄-chai iau. Loh-chhia chek-sī kiò saⁿ-lián-chhia lái chē, chhiáⁿ i ká i thoa khi Tiong-chêng-lō 35 hō. Kàu-ūi loh-chhia, taⁿ-thâu chit ē khòaⁿ, m̄-sī phōe-ê tiām, sī sé-saⁿ-á tiām. Tiòh chit kiaⁿ ká thoa-chhia--ê kóng, Lí kiám thoa tiòh ūi? I kóng bô chhò. Chiū loh khi mng hit keng sé-saⁿ-á tiām ê lâu-pán kóng, “Lín

chia kiám m̄-sī Tìong-chèng-lō 35 hō?” “Sī.” “Kiám m̄-sī Hoa-bí phōe-ê tiàm?” “M̄-sī.” “Bô, lín chia kiám ũ Hoa-bí phōe-ê tiàm?” “Bô.” Lân-hiong sòa găng-găng, ná-chún hō tiān tiān--tiòh chit-iūⁿ, tiām-tiām khiā tit hó-kú, chia koh m̄ng kóng, “Lín chia ũ chit ê kiò-chòe Tân Chìn-sêng á-bô?” Hit-ê lāng ìn kóng, “Bô.” “Iā in kiáⁿ kiò-chòe Tân Chheng-chôaⁿ lín bat thiaⁿ-kìⁿ--bô?” “M̄-bat.” Kàu-chia lāi Lân-hiong kha lóng nng chit kòeh lah. Khòaⁿ lāi kàu chia hng, m̄-bat pò^a-ê lāng, tē-hng, lāng-bìn lóng chhiⁿ-sơ, chai ôan-chôan hō Chheng-chôaⁿ phiàn-khì lah. Chìn-chiàⁿ sī ài sí bē tng-khùi. Khòaⁿ chit ê lāng hó hó m̄ chòe, sī pēⁿ-īⁿ só tui-tiōng ê hō-sū pan-tiúⁿ, sī Ki-tok-kàu ka-têng ê lú-chú. Lāi thiaⁿ chit ê bē iòh-á cháu kang-ô ê lāng ê chhui. Bô thām-thiaⁿ, bô m̄ng pē-bó, bô bó mā iáu-ū pē. Bô kī-tó, kan-taⁿ thiaⁿ tiⁿ-bit ê ôe, ná-chún hơ-sin chí-ū khòaⁿ tiòh thng, m̄-chai kóng kiāⁿ-jip hơ-sin-tng ê lāi-bìn, ē cháu bē tit chhut--lāi.

M̄ng lóng bô, chín kiàn-siàu, iā khì, iā kiaⁿ, iā sit-bāng, bān-kám kau-chip. Chìn-chiàⁿ sī ài khau bô bák-sái. Bák-sái lóng kian lóh-khì, bák-khơ âng-âng, chū án-ni pháiⁿ-sè, pháiⁿ-sè, bìn kín óat piⁿ-á kiāⁿ lī-khui hit-keng sé-saⁿ-á tiàm. Hit-sī jít iáu kng-kng, m̄ kam-gōan, ná siáu cha-bó leh, ēng kiāⁿ--ê, chhiú kōaⁿ chit-sut-á tán-lō, beh hō bī-lāi ê ta-ko^a, kōaⁿ teh tōng-tōng-hìⁿ, cháu-piàn Hoa-liân-chhi beh jìn-chin k̄ i chhōe khòaⁿ ũ Hoa-bí phōe-ê tiàm á-bô, khah-chhōe tō chhōe bô. Chhōe kàu àm, nng-ki kha ngē khok-khok, kha-té lóng phòng-phā. Ū kúi-nā pái kiāⁿ tui pài-tng cheng kòe, nā-sī kàu chia iā bô hit hō ióng-khì thang jip-khì m̄ng bók-su. Kàu chia sin-thé sim-sin lóng chín ià-siān lah. Chū án-ni thoa tìm-tāng ê kha, bān-bān ng pak-pēng ê tōa-lō bóng kiāⁿ. Sī iā bô chá lah, tui hia koh khì chiū-sī Bí-lùn. Kàu Bí-lùn kiô-téng chē tiàm hia háu chit khùn. Hut-jian siūⁿ khí chá-jit kam-tiⁿ ê bí-kéng, Chheng-chôaⁿ só bat chhiūⁿ hō i thiaⁿ ê liū-hēng koa.

“Hian lí ê bìn-phè khí--lāi.”

1. Chhiáⁿ hian lí ê bìn-phè khí--lāi, Hō góa khòaⁿ lí ê bák-bái, Lí ê bák-bái sè koh tng ah! Ná-chún chhiū téng hit-ê sin-gòeh.

(lú) Góa ê bák-bái sè koh tng ah! Chìn-chiàⁿ ná-chún chhiū téng sin-gòeh.

2. Chhiáⁿ hian lí ê bìn-phè khí--lāi, Hō góa khòaⁿ lí ê bák-chiu, Lí ê bák-chiu ơ koh kim ah! Ná-chún chín-chu ê hiah-nih súi!

(lú) Góa ê bák-chiu ơ koh kim ah! Chìn-chiàⁿ chhin-chhiūⁿ chín-chu hiah-nih súi.

3. Chhiáⁿ hian lí ê bìn-phè khí--lāi, Hō góa khòaⁿ lí ê chhui-tun, Lí ê chhui âng koh sè-ê ah! Ná-chún gō-gòeh ê sió eng-thô.

(lú) Góa ê chhui âng koh sè-ê ah! Chìn-chiàⁿ ná gō-gòeh ê sió eng-thô.

4. Chhiáⁿ hian lí ê bìn-phè khí--lāi, Hō góa khòaⁿ lí ê bìn-māu, Lí ê bìn âng hún koh iⁿ ah! Ná-chún âng pîn-kó kàu chhiu-thiⁿ.

(lú) Góa ê bìn âng hún koh iⁿ ah! Chìn-chiàⁿ ná pîn-kó kàu chhiu-thiⁿ.

Siūⁿ kàu chia, hóng-hut hit mńg-pơ tĩ Tâi-tiong kong-hng koh kiâⁿ kàu Chúí-gôan-tê, âu-lâi chē tĩ chúí-thah ê ē-bĩn chháu-pơ-á téng, lâm-hong bĩ-bĩ-á chhoe--lâi, thâu-mńg sió-khóa sàm-sàm tĩ bĩn-nih tín-tăng hit sĩ, Chheng-chôaⁿ chhiùⁿ chit tiâu koa, hit-ê siaⁿ-liông ê súi, thiám-mĩ ê khóan-sit, chit sĩ lóng chiâⁿ-chòe chiù-chó, chhim-ian Mô-kúi ê kiò siaⁿ. Hit sĩ chhiùⁿ liáu chit tiâu koa, nńg ê chē sio kheh, Lân-hiong phēng-óa Chheng-chôaⁿ ê heng-chēng, taⁿ thâu, niâu-khí bák-chiu khòaⁿ Chheng-chôaⁿ, bĩn bún-chhiò. Chheng-chôaⁿ ēng chiàⁿ-chhiú khin-khin bong i ê thâu-chang, thè i chéng-lí sũi lỏh-lâi tĩ bĩn-nih ê thâu-mńg, kã i kóng, “Góa số thiàⁿ--ê, lán tĩ-chia kóng-ôe bô lĩ-piān, bãn-it nã hữ sэк-sãi lằng khòaⁿ-tiỏh chin pháiⁿ-sè, lán koh lỏi-khì.” Kóng liáu hũ i khí--lâi, khan i ê chhiú nńg lằng saⁿ-pãi chò-hóe kiâⁿ, tit-tit kàu Ka-pin lủ-siā 4 lầu thâu-téng tē 2 hữ pāng.

Ah! Chōe-ok ah! Chhiong-móa ù-òe, khi-phiàn, kan-hiám, ká-mỡ, gũi-siān, khang-hi, ơ-àm ê sè-kài. Tĩ tó-ũi ũ thiàⁿ, tĩ tó-ũi ũ sēng-sit? Sĩ lằng á-sĩ kúi ah? Thang chiù-chó ê Jĩ-hữ pāng, thang kiaⁿ-hiāⁿ ê sè-kan. Í-keng ũ sin-ĩn nńg gòeh gōa-jit lah. Cháu-tâu bô lữ, kiám iáu ũ bĩn thang tò-khì kìn tông-sũ, kiám ũ bĩn thang tò-khì kóng hữ lâu-pē thiaⁿ. Pak-tó chit-jit chit-jit ná tōa-ê. Seng-khu-piⁿ iā bô chin liông-siông ê chĩⁿ, siūⁿ liáu koh khui siaⁿ háu chit khùn. Lâi kàu chia bãn-sũ soah lah. Kĩn-tú koh óah lỏh-khì iā bô sim-sek, chiũ khiā--khí-lâi, chhek chit ê sè-bĩn, siūⁿ beh thiàu tũi Bí-lũn kiô-ê lỏh-khì. Tú-tú hãⁿ chit kha kòe kiô-niũ hit pēng

Kî-sit Tàu-tí Sī Cháiⁿ-iūⁿ?

Kha tú hāⁿ kòe kiô-niū beh thiàu lòh-khì, āu-bīn tú gū chit ê kóng-chhat khiâ chū-chóan-chhia sūn-lô lâi kàu hia, gôan-in sī i tui hng-hng í-keng thiaⁿ-kìⁿ chit kak-si ũ cha-bó lāng teh khau ê siaⁿ, jī-chhiáⁿ hit-ê siaⁿ sī chin chhiⁿ-chhám, só-í i chiah ē sūn tui chit pēng lâi. Thiàu lòh chhia beh kâ i giú leh í-keng siūⁿ bān, khiú bô tiâu, āu-bīn ê saⁿ-á-ki giú-phòa līh chin hng, kiát-kiók iū-gôan sī pòah lòh khì. Gôan-lâi chit tiâu khe lī hái í-keng chin kīn, koh khì chiū-sī hái-kīⁿ, chúi sè bān, nā-sī siong-tong chhim, kóng-chhat chū án-ni tòe i thiàu lòh-khì, chit sī Lân-hiong ũ tīm lòh-khì, āu-lâi koh phû khí-lâi, kóng-chhat tui thâu-chang kâ i giú leh, siū 5, 6 pō chiū peh chiūⁿ hōaⁿ, kâ i giú chiūⁿ hōaⁿ ê sī seng-khu tâm lok-lok, iā chiáh kúi-nā chhui chúi; ka-chài hit sī í-keng chin àm, nā bô, lāng ún-tàng ē tòe kui-tīn. I iā tâm, kóng-chhat iā tâm, nng ê seng-khu lóng tâm lok-lok, ná chún lòh-thng-ke chit-iūⁿ. Kóng-chhat chū án-ni tòe i khi phài-chhut-só.

Kóng-chhat hó-ì kiò i ê hū-jīn-lāng chhut-lâi chiap Lân-hiong jip-khì ōaⁿ ta ê saⁿ-khò. Kóng-chhat iā khì ōaⁿ saⁿ, ōaⁿ liáu chiah mng i sī ũi sīm-mih in-toaⁿ beh thiàu chúu chū-sat; Lân-hiong chiū chiông-thâu kàu-bóe tãi-liók kóng hō i thiaⁿ. Hit sī tú àm-sī ê 11 tiám gōa, hit-ê kóng-chhat chū án-ni tòa Lân-hiong kap kháu-keng chòe-hóe khì kóng-chhat-kiók. In-ūi phài-chhut-só bô tú-hó ê só-chài thang pó-hō, kàu kóng-chhat-kiók í-keng chiāⁿ pòⁿ-mī lah, só-í liam-pīⁿ siat-hoat hō i tiām tī hū-lú ê hui-khé-sek, hō i tī hia keh chit mī, kè-jit koh-chài siōng-sè mng kháu-keng, kiók-tiūⁿ iok-sok beh thè i tiau-cha. Kiók-tiūⁿ hián-bēng chap-hun ê tông-chēng; jít beh àm kóng-chhat thèh Lân-hiong ka-kī thng khí-lâi phak ê saⁿ-khò lâi hō i koh ōaⁿ tò-tng, koh keh-jit kóng-chhat-kiók-tiūⁿ chiū phài hit-ê kiū i ê kóng-chhat kâ i pó-hō, sàng i tò-khì kàu Soaⁿ-pà kau in lâu-pē.

Chōe-ok ê kang-chīⁿ chiū-sī sí. Lí khòaⁿ, ũi-tiòh tham-lôan chit-sī jiòk-thé chēng-iòk ê khòai-lòk, lâi tì-kàu cheng-chho siū thún-táh, jiân-āu hō lāng hiat-kák, chit hō sū m-sī hiân-sī chiah ũ. Lí khòaⁿ kó-chá Kū-iok sī-tāi Tāi-pit ê kiáⁿ Âm-lūn ké-pīⁿ, ài Ap-sa-liông ê sió-mōai Tha-má khì khòaⁿ--i, in-ūi i tham-lôan Tha-má ê súi, kiò Tha-má thèh mih khì pīⁿ-chhng hō i chiáh, kàu kēng-jiân kâ i kiōng-ù, phah lâ-sâm--i, āu-lâi m-tih--i, ngē-ngē kâ i kóaⁿ chhut-khì (☞ Sat-bó-jíⁿ 13: 1; X19). Âm-lūn kap Tha-má sī siāng pē bô siāng bó ê hiaⁿ-mōai, siōng-chhiáⁿ káⁿ án-ni chòe, hô-hòng chit tiáp ê lāng, (āu-lâi Âm-lūn

hō Ap-sa-liông thài sí). Lú-sèng ah! Lín tiòh kèng-séng, tiòh chhiat-chhiat kì-sim, lín sī chòe sèng-siū ê hong-bīn, lāng thau-chiáh khi lah, chōe ê chéng-chí sī tiàm tī lí ê chhân, giát-thai àm-kiat, hit sī beh án-chóaⁿ liáu-khiok.

Kéng-chhat pó-hō Lân-hiong kàu-ūi kau-hō in lâu-pē, m̄ng-kháu ūi chit-tin lāng, ū ê khó-lín, ū ê thí-chhiò, ū ê bih-chhùi, ū ê phui-nōa, ū ê thè i lâu bák-sái, ū ê kóng eng-kai, ū ê kóng taⁿ khòaⁿ beh án-chóaⁿ? Kéng-chhat lī-khui liáu-āu, Lân-hoing chū án-ni kúi lóh-khi, in lâu-pē chhiáⁿ lâi khòaⁿ ê lāng lóng chhut-khi, thiaⁿ m̄ng koaiⁿ khí--lâi, khi gū-tiâu giáh hit ki pēng-sī teh bít gū ê tin-tiâu lâi, khan thian-bùn tui kha-chiah-phiaⁿ siāu 3 ē, lóng ơ-chhiⁿ hàng khí--lâi. Khi chit ē huì hiám-á bū chhut--lâi, kóng, 3 ê chí-mōai-á lí siāng chiāⁿ-mih, chīn òng sī lí, lí kin-á-jit m̄-nā bē òng-tit, sòa pòe-ò pē-bó kap Siōng-tè ê miâ; lín pā kap lín lâu-bú sī cheng-keng ê lāng, tui kong chiū pài Siōng-tè, chòe tiúⁿ-lô, lí chū sè tī lín bó ê pak-tó-lâi chiū sìn Chú, lí kin-á-jit káⁿ chòe chhut chit hō bō bīn-phôe sià chō-kong ê sū.

Nā-sī Lân-hiong iau-ki koh sit-tng, phun-pho chhōe ài-cheng ê siū-jīn, thiàu-chúi chū-sat, chhi kèng-chhat-kiók liú-ti ê chu-bī, siū kèng-chhat ê hō-sàng, siū lāng phui-nōa bih-chhùi; kàu chia lâi Lân-hiong chin-chiáⁿ sī sim, sin lóng ià-siān, seng-khu koh ū sin, ná tú in lâu-pē 3 ē tin-tiâu ē tiâu, chū-té kúi-leh teh háu, siāu 3 ē chū án-ni un lóh-khi tó tui thô-kha lóh-khi. In a-ché Lân-eng kóaⁿ-kín óa--lâi, tui a-pa ê chhiú ká i liáh-leh; in a-pa khi chit ē chū án-ni the tui piah-nih lóh khi, the tiàm hia chhóan; tōa-ché Lân-eng tit-tit kiò a-pa m̄-káⁿ, thè in sió-mōai kúi in a-pa. Sió-mōai Lân-jī khòaⁿ a-ché un-tó tui thô-kha lóh khi, kín khi hū in a-ché, háu a-ché, jī-āu Lân-jī iā khui-siaⁿ háu “A-pā-ah m̄-káⁿ à lah.” Lân-hiohg ka-kī iā háu m̄-káⁿ, peh khí--lâi eng pē--ê pē kàu in a-pa ê bīn-cheng koh tit-tit kiò m̄-káⁿ, kàu chia i chiah chhim-chhim thông-kám i ê chōe ê thang kiaⁿ, chit lâi-bīn chhiong-móa thi-khau ê siaⁿ, 3 ê kiáⁿ lóng kúi-kúi tī bīn-cheng.

Éng-hok hiaⁿ iā chhiú-nng chhōe-á pàng-khi, siūⁿ tiòh i ê hiân-chhe Chhiu-kui-ah nā tī-teh, kiáⁿ ê sū, lâu-bó ê chí-tō sī chin iàu-kín, 4 hòe Lân-hiong chiū bō bó, só-í tui cha-bó gín-ná ê khan-kà ū khah bō chiu-chi. Put-ti put-kak Éng-hok hiaⁿ sòa khui-siaⁿ háu in hiân-chhe Chhiu-kui-ah lâi chá sí, i chòe pē, cha-pơ-lāng bē hiáu léng-tō, chiah ū kin-á-jit ê chhiⁿ-chhám. Hit 3 ê kiáⁿ thiaⁿ in lâu-pē teh khau hiân-chhe, 3 ê siūⁿ tiòh sí-khi ê lâu-bú, siūⁿ in kin-á-jit chòe bō bó ê kiáⁿ ê pháiⁿ-miā, tãi-ke lóng koh khui-siaⁿ háu, chit bīn kiò m̄-káⁿ, chit bīn háu pháiⁿ-miā bō bó, chit bīn m̄-kam hō nī-lāu ê a-pa siū-khi kàu án-ni. Háu tit chin chhiⁿ-chhám, bē su lâi-bīn sí lāng. Hit sī tú-gū tōa-hàn kiáⁿ-sài tui chhân-nih tò-lâi, thiaⁿ lâi-bīn háu kàu án-ni, bók-bêng kí-biâu, án-chóaⁿ lián lâu tiūⁿ-lāng iā háu. Tui thiaⁿ-m̄ng sak bē khui, tui chàu-kha-m̄ng ngē sak-jip-khi, chiah khòaⁿ tiòh in 4 ê pē-á-kiáⁿ tī hia khau chòe chit tui. I iā khòaⁿ tiòh tin-tiâu, iā khòaⁿ tiòh in í-á Lân-hiong chheng phòⁿ-saⁿ jip--lâi, tī Bí-lùn-kiô téng hō kèng-chhat giú bō tiâu, giú lih-khi ê saⁿ, koh Lân-hiong ê bīn chin chhiⁿ, koh sán, chin pháiⁿ khòaⁿ, i kám-kak sī ūi Lân-hiong ê sū, kóaⁿ-kín chhah in tiūⁿ-lāng khi pàng-keng bīn-chhng the, tãi-ke chiah háu khah sè-siaⁿ, hit àm tãi-ke bō khóa chú, bō khóa chiáh. Chng-nih ê lāng, chit chhui thōan chit chih, sit-chai chin kiàn-siáu. Lân-hiong tui tò--lâi lóng m̄-káⁿ chhut-lâi kìⁿ lāng. Taⁿ chia chhiáⁿ àn-hā.

Taⁿ lâi kóng Chheng-chōaⁿ tàu-tí sī sim-mih hòe? Chheng-chōaⁿ kóng in pā kiò chòe “Tân Chin-

sêng,” bô-iaⁿ; sī Tân Sêng, lêng lóng kiò i A-sêng-peh. Khui phoe-ê-tiàm sī kó-chá ê sū, chá in tiàm Tâi-lâm khui Hoa-bí phoe-ê-tiàm ũ-iaⁿ, taⁿ bô lah. In sī Tâi-lâm lêng, thái ē lăi Hoa-liân, kóng--lăi chiū ōe thâu-tŭg. A-sêng-peh siâu-liân chin gâu khai, chiáh-chiú hoah-kûn, pau-chhi cha-bó ták hăng tō ē. Ták ê bêng chai hoah-kûn ê siaⁿ hóng-hut sī án-ni “Chóng-khai”=10. “Khòai-tâu”=9. “Pat-sian”=8 (Sian bô-lô). “Chit-chhiâu”=7 (Chhiâu-lăi chhiâu-khì). “Lak-lián”=6. “Gō-gō”=5 (Gō-tiòh). “Sí-sí”=4. “Sám-sám”=3. “Liáng-kô”=2. “Tan chit-kô”= 1. Lí khòaⁿ chia-ê siaⁿ sī gōa-nih ê pháiⁿ chhái-thâu, A-sêng chiū-sī chit ê chiú-kúi. Tiàm ná chòe ná liu-bóe, jī-chhiáⁿ koh kap lêng pòah bí-kiáu.

Tī Chheng-chôaⁿ 8 hòe hit nī, chài-sán chia chòe chit-ē khi, chá tui “Pó-bí-lâu” chhōa chit ê tōa-sek gē-tòⁿ, kiò chòe Hoa-bí-hông chhut--lăi, chài-sán chit ē phòah, lêng m̄-bat--i, chòe i liu. Hoa-bí-hông chū án-ni cháu lăi Hoa-liân, lăi óa ki-lú-īⁿ “Hí-siong-hông”. A-sêng-peh chū án-ni iā pàng bó, pàng kiáⁿ jiok kòe-lăi Hoa-liân, só-í Chheng-chôaⁿ chia ē kóng i sī Hoa-liân lêng. In lău-bó m̄-gōan kòe--lăi, ka-kī chit ê tiàm Tâi-lâm khan Chheng-chôaⁿ, kâⁿ kàu Chheng-chôaⁿ kok-bîn hák-hâu pit-giáp, hit nī liú-hêng kám-mō, in lău-bú ũi liú-hêng kám-mō chia sí. Tui án-ni Chheng-chôaⁿ chia khi Hoa-liân chhōe in lău-pē. Hit sī in lău-pē í-keng bô koh khui phoe-ê-tiàm. I pêng-sī chin gâu chhiūⁿ-khek, chū án-ni iā lăi óa “Hí-siong-hông” chiú-lâu kà gē-tòⁿ chhiūⁿ-khek. Bô-lūn Lâm-kóan, Pak-kóan lóng ũ siong-tong ê gián-kiù. Chheng-chôaⁿ in lău-pē ũ hō i khi thak Siong-giáp.

Tng Lân-hiong khi chhōe hit sī, A-sêng-peh í-keng nī-lău lah, bô siaⁿ thang koh kà khek, iā bē hong-liú lah. Taⁿ sī taⁿ chit-tàⁿ phoe-ê tàⁿ-á teh pō phoe-ê, koh-chài péng kû-giáp, put-sī tī chhi-tiūⁿ piⁿ, hán-tit sóa-ūi, chá-khí sí-á òaⁿ-òaⁿ chia chhut--lăi, ē-pō sī-á chá-chá chiū tò-khì. Só-í Lân-hiong chū-jiân sī chhōe-bô.

Koh kóng kàu Chheng-chôaⁿ kin-pún m̄-bat tiàm Hoa-liân, in-ūi i lóng sī tiàm Tâi-pak ê chè-iòh kong-si. Hit-ê chū-chí Lân-hiong m̄-chai, in-ūi i m̄ kâ Lân-hiong kóng. Tī hia ũ chin tōa ê lí-iú leh, sī Lân-hiong gām-bîn, hō lêng khàm tī àng-lăi.

Án-chóaⁿ kóng Lân-hiong sī hō lāng khàm tiàm àng lāi. Án-chóaⁿ Chheng-chôaⁿ phòa-pīⁿ, kong-si ē beh kā i chhut hùi tī-liâu, nng lé-pài chiū ē tit chhut-īⁿ, án-chóaⁿ oan kàu saⁿ lé-pài, kong-si iā bē ke-ōe. Gôan-in tī chia, chiū-sī i sī kong-si keng-lí ē bī-lāi ē kiáⁿ-sài, chū chá chiū í-keng têng-hun lah. Nā-sī án-ni thài ē kap Lân-hiong hiah chhin-jiát. He sī chhái-hoe-phang. Bit-phang teh chhái-hoe, chit-lúi hoe kòe chit-lúi hoe ē chhiú-tōaⁿ, bit-phang ūi beh chhái hoe ē bit, ták pái i tō sī kap hoe chin chhin-bit, m̄-kóan seⁿ-sí, hām sin kap miā tit-tit tui hoe-sim chng lōh-khì, bô sioh i kap hoe saⁿ-chim ē chhin-bit. Bit chhái liáu ē koh lāi á-bē? Bē lah, hiat-kák--lí, liân oát-thâu tō bô, chòe i khi, thí-sit poe hō lí jiok.

Chheng-chôaⁿ sim-té ná ū-iaⁿ teh ài Lân-hiong leh. I só phêng-tiāⁿ ē bī-hun-chhe sui-jiân bô Lân-hiong ē súi, m̄-kú ū chài, sè, lèk; i tī kong-si ē tē-ūi sī khò in bī-lāi ē tiūⁿ-lāng ē sè, in bō ē āu-thâu sī i ē āu-piah-soaⁿ. I ná ū khòaⁿ-tiòh soaⁿ-lāi ē chhoan-kō. Chháu-tē kō-niū sui-jiân sī thak-kòe chhō-tiong, tī pēⁿ-īⁿ hiah kú, ū sán-pô, hō-sū ē chu-keh. Nā-sī chū sè sìn Chú, pài Siōng-tè, lóng sī kap pài Siōng-tè ē lāng kau-pôe chhut-jip, sêng-sit, bô oan-khiau, tit-tit, ták hāng khòai sìn--lāng. Chheng-chôaⁿ ē chhui bē su kòa siang ē chih, siàn tit Lân-hiong hī-á phak-phak. Koh ín-iú lú-sek ē láu-chhiú, Lân-hiong chit chiah ná tōa-ti, kúi-kù-á ôe kā i ngiau, kúi-hāng-á mih chòe bí-khng kā i soah lōh-khì, chiū tòe lāng tit-tit kiáⁿ.

Án-chóaⁿ thang kap lāng iok-sok siong-hōe, án-chóaⁿ thang kap lâm-sèng chē sio-kheh, thau-khak tī lâm-sèng ē heng-chêng. Koh thang tòe lāng khi lú-siā, káⁿ tòe lāng peh kàu 4 lâu, koh khui pāng-keng, chí-ū nng ē, mng só khí-lāi, só-sī tē tiàm cha-pō-lāng ē tē-á. Koh khi hit chhut ē chhòng sím-mih? Sī pí khòaⁿ hōe khah bēng. Kai sí, chin-chiàⁿ kai sí. Kàu hia beh cháu bô lō lah. M̄-sī, kàu hit chūn bē siūⁿ beh cháu lah, hit sī ē sim sī chhi-bē chui-chiú ē chōng-thài, sim bāng--khi lah. Chū thau tī i-īⁿ ē sī, àm-sī m̄-sī tiòh i lùn-tiòh tong-tit, chiū m̄ eng-kai khi kō i, beh khi eng-kai chio phōaⁿ. Chin-chiàⁿ sī hō kúi bē, chúi-kúi teh kiò Pái-sui chiū-sī án-ni.

Chin-chiàⁿ sī hō-hōe siuⁿ bān lah. Chheng-chôaⁿ chhut-īⁿ bô lōa-kú, chiū kap keng-lí ē cha-bó-kiáⁿ kiát-hun. Pòⁿ chio-chhōa, in-ūi sin-niū hit pêng ē sió-tī iáu chin sè-hàn, só-í phín hō in chio, kàu sió-tī

tōa-hàn chiah chhut-khì, só-í it-chhè ê kiát-hun-hùi lóng in tiūⁿ-lâng chi-lí, chin-chiàⁿ sī tit chhe-ka-châi ê hó-ūn-jī. Chhám ê chí-ū sī pèh hō lâng chau-that, lé-chóa, chhù-lú pó-kùi ê sèⁿ-miā hō lâng thiah phòà koh hō lâng hiát-kák, giát-thai koh àm-kiat, sī chhàu-chiān ê kù-hòe, chòe pò tāt-chīⁿ, chòe saⁿ m̄-tāt chíⁿ. Taⁿ beh án-chóaⁿ?

Kan-ta Chheng-chôaⁿ teh sóng-khòai, teh tit chhe-ka-châi. Nā-sī hó keng bô kú, Chheng-chôaⁿ kiát-hun bô lōa-kú, Tiong Jit Lô-kau-kiô sū-piàn hoat-seng, keh-ní ê 4 gòeh chhe 5, Chheng-chôaⁿ ê âng-toaⁿ-á kàu lah. Chiū-sī siū Jit-pún cheng-hú ê Liók-kun-séng tiâu i khi chòe thong-ék. Tāi-seng khi Hôa-pak, tong-sī kóng hō-chòe Pak Chi, āu-lâi tòe kun tit-tit chóan-chiàn kàu Hôa-lâm. Tng Sè-kài tē 2 hōe tãi-chiàn liên-hoat ê sī, chiū chóan-chiàn khi Lū-sòng. Khí-thâu tī Ma-ni-lah, āu-lâi iā bat kàu Phek-iâu, hit sī Jit-kun liên-chiàn liên-seng, tui jī-téng-peng tit-tit seng, seng kàu chún-ùi. Sè-thâu chin hó, chhēng kun-chong hip siōng kià tò-lâi hō in bô. Bák-chit-nih kòe 5, 6 nī. Siók-gú án-ni kóng, “Chūn-ôan kàu ták ê káng-kháu tō ū in chhù.” Chheng-chôaⁿ kàu ták só-chāi iā-sī án-ni.

Tong-sī Jit-pún chòe chiàn-seng-kun ê kun-kí sit-chāi chin kiàn-siàu, tò-chhù chhi-ti lêng-jiók lâng ê hū-lú. Chóng-sī lí iā m̄-bián siūⁿ i ê hū-jîn-lâng tī chhù-nih sī chòat-tui ê cheng-chiat. Kiat-hun bô chit nī, iáu-bōe khioh gín-ná, tng chheng-chhun, sī sè-siók bô sìn tō-lí ê ka-tēng, tī Tāi-pak chhia-hôa ê só-chāi, lí siūⁿ i kiám ē tiām-tiām lâi chiú khang-pâng. Só-í i iā thau kiāⁿ i ê lō.

Kàu chiàn-cheng ê hō-pòⁿ, hut-jiân Chheng-chôaⁿ ê siáu-sit chū án-ni tng-khì lah, m̄-sī tng tiap-á-kú, sī éng-óan ê tng-khì. Tui siáu-sit tng-khì liáu-āu, koh hiah kú bô tng-lâi, put-ti put-kak Chheng-chôaⁿ ê hū-jîn-lâng tòe lâng khi lah. In seⁿ-pē iā khòⁿ-phò^a, bô chhap, pàng hō in cha-bó-kiáⁿ chū-iū. Taⁿ chia chhiáⁿ àn-hā. Khah iàu-kín lán koh lâi siūⁿ Lân-hiong ê sū.

Chhàm-hóe Ê Seng-óah

Lân-hiong tò-khì, chit bîn chin kiàn-siàu, chin lóe-chì; koh chit bîn chin siong-sim, iā chin chhàm-hóe chêng ê sit-chhò. Sớ-í lóng m̄-káⁿ chhut lâi kìⁿ-lâng. Sî-jit teh kòe chin-kín, bián lōa-kú, keh-nî ê chhun-thiⁿ, tng i 24 hòe nî thâu, tui Chheng-chôaⁿ sớ siū ê giát-thai kàu gòeh lah, chiū sîⁿ chit ê eⁿ-á, sī cha-pơ--ê. Phīⁿ tit koh chiam, bák-chiu tōa-lúi koh têng-sûn, ē-táu hui-hui, chit kúi-tiám chin sêng in lâu-bú; thian-pêng khoah, bák-bâi chhơ, chhui tōa-ê chin sêng in lâu-pē, chin-chiàⁿ sī kiáⁿ bē thau-seⁿ tit, chit pòàⁿ chin sêng pē, chit pòàⁿ chin sêng bó. Êng-hok hiaⁿ khòaⁿ sun-á chhut-thâu, koh sī cha-pơ--ê, in-ũi lăi-bîn lóng bô cha-pơ-sun, koh seⁿ-chòe chin-súi. Sớ-í chit bîn sui-jiân sī siū-khì, chóng-sī chit bîn iā-sī chin hoaⁿ-hí. Chiàu Lân-hiong ê ì-sù, kâ i hō miâ kiò “Siú-gī”. Chiáh lâu-bú ê sîⁿ, sớ-í kiò i chòe “Lí Siú-gī.” Án-chóaⁿ ē hō án-ni ê miâ? Sī Lân-hiong chin koat-sim, àn-sng i it-seng bô beh koh kè. In-ũi i ê sim í-keng chin kiaⁿ, koh iām-hūn lâm-sèng ê bô tiong-sit. Koh chit bîn siūⁿ kóng chhò chit pái, tek-khak m̄ koh chhò tē-jī pái. Beh piáu-bêng i ê chì-khì, lâi sé-khì i it-sī chhò-gō ê kiàn-siàu. Sớ-í hō kiáⁿ ê miâ chòe Siú-gī.

Siú-gī chhut-si ê tē-jī nî, A-kong hut-jiân jiám-tiòh hì-eng ê pēⁿ, m̄-káⁿ hō lāng khui-to, thâu-bóe thoa chit nng gòeh-jit sòa kòe-sin khi, chin phah-sng, i sí hit nî chia 55 hòe. Lāng iáu chin-ióng, hut-jiân jiám-tiòh chiū bô i. Ke-lāi tãi-ke chin iu-būn, hit sī sè-hàn sió-mōai Lân-jī iā kè liáu lah. Siāng khó-liân chiū Lân-hiong khan-kiáⁿ tī lăi-bîn. Lâu-pē tī-teh bóng thun-lún kòe-jit, Lâu-pē kah bô tī-teh, sng sī óa a-ché chiáh, sit-chāi chin pháiⁿ-sè. Tui gín-ná chhut-si liáu-âu, koh hòk-tò i ê sìn-gióng, koh jiát-sim kèng-pài Siōng-tè. Siōng-tè iā lín-bín--i, koh hō i chiū-kín sèng-chhan, tui hit sī í-âu, i chiū koh pang-chān Chú-jit-oh, sèng-koa pan.

Koh chit-bîn, tī seng-óah hong-bîn, i ũ chòe sán-pô, iā kâ lāng chòe-saⁿ, ũ-sī kàu hng-nih pang-bāng ché-hu ê kang-tiāⁿ. Án-ni bák chit-nih, chiū keng-kòe 5, 6 nî. Ũi-tiòh i kòe-thâu ê thoa-bôa, tī-kàu seng-khu sòa bô kàu gōa ióng. Koh i chit bîn teh siūⁿ Siú-gī í-keng 6 hòe lah. Kiám-thang hō i chòe soaⁿ-lăi gín-ná. Sớ-í sim ũ ì-hiòng ài chhut-lâi tō-chhi khiā-khí. Ng-bāng tui gín-ná ê kàu-iòk ē khah hó.

Tú-gū ũ chit ê ki-hōe, i chiū chhut-lâi Tâi-lâm, tit-tiòh chit ũi bô-hōe soan-kàu-su kơ-niū ê thê-thiap,

chiū koh iōng i tī lán kàu-hōe ê i-īⁿ lâi hók-bū. Chit pái i chin-chiàⁿ sī jīn-chin, un-khūn, sī-sī kî-tó, kín-sīn i ê seng-óah, chin-chiàⁿ sī kiáⁿ tī chhâm-hóe sèng-kiat ê seng-óah. Sớ-í chē-chē hōan-chiá tùi i lâi tit-tiòh chin tōa ê lī-ek. Koh i siông-siông kóng tō-lí hō lāng thiaⁿ, iā thòe lāng kî-tó. Sớ chòe ê kang put-chí êng-iâu Chú.

Siông-tè iā hō Siú-gī chin koai, tng 8 hòe ê sī chiū jip kok-bīn hák-hāu. Tī kok-bīn hák-hāu ták-nī tō thâu-miā. Chit-hāng thang chòe Lân-hiong chin tōa ê an-ùi. Âu-lâi tī chiàn-cheng tiong lán kàu-hōe ê i-īⁿ chit sī ũ thêng-pān. (Siāng tī chit sī, Tâi-ôan tùi jīt-pún ê thóng-tī ōaⁿ chòe Tiong-hōa Bīn-kok ê thóng-tī). Hit-sī i hut-jiân seⁿ-chhut chit hāng tui-bō chhin-lāng ê sim, hit nī Siú-gī tú 11 hòe, kok-bīn hák-hāu 3 lân, i chiū chhōa i chòe-hóe kòe-khì Hoa-liân. I ê ì-sù sī lâu-pē (Ếng-hok-hiaⁿ) í-keng kòe-sin. Beh tò-khì Soaⁿ-pà chhōe a-ché iā bô ì-sù. Kiám chin-chiàⁿ sè-kan Siú-gī ē chòe bô i-óa, bô chhin bô chhek ê kơ-jī. I chin m̄-gōan, chiū koh chit pái chhōa i ê kiáⁿ kàu Hoa-liân, tī hia lâi chhōe thâu-lō, koh tī hia beh chiām-sim lâi chhōe Siú-gī ê a-kong, koh kiám-chhái ē chhōe-tiòh i ê lâu-pē. In-ūi i m̄-chai Chheng-chōaⁿ èng-tiàu khi chòe Jit-kun ê thong-ék. I chí-ū kan-ta iáu sī gōng-sin Chheng-chōaⁿ sī Hoa-liân ê lāng. Sớ-í i chiū koat-sim chhōa kiáⁿ khi hia chhōe thâu-lō.

Bô-ì-tiong Ê Kìⁿ-bîn

Kàu Hoa-liân ê sî chiū khi kàu-hōe pài-hāu bók-su. Tân Bók-su kap Bók-su-niū hui-siông ê chhin-chhiat, chit-ê thiaⁿ-tiòh i ê chhám-kéng, chap-hun tông-chêng i ê kéng-gū, chek-sî chio i kūi-lòh lâi kiū Chú thòe i khui-lō. Hit àm lâu i tī kàu-hōe keh-mī. Keh-jit Tân Bók-su thè i khi chhōe thâu-lō. Kai-chài, bân-sū Chú bô m̄ ùi-tiòh kèng-pài I ê làng lâi an-pài.

Si-phian 25: 1-3 kóng, “Iâ-hô-hoa ah, góa ê sim-sîn gióng-bōng Lí, m̄-thang hō góa kiàn-siàu. M̄-thang hō góa ê tui-ték in-ùi iâⁿ góa lâi khoa-kháu. Kìⁿ-nā theng-hāu Lí ê tek-khak bô kiàn-siàu.”

Chin-chiàⁿ sī án-ni. “Iâ-sơ Ki-tok chā-jit kin-á-jit tâng chit-iūⁿ, tit kàu tãi-tãi” (Hi-pek-lai 13:8).

Koh Si-phian 56:8 kóng, “Góa ê liū-lòk, Lí lóng kì-siàu; kiū Lí chiong góa ê bák-sái siu tī Lí ê phê-lông; che kiám bô lóng kì tī Lí ê chheh mah?”

Hiaⁿ-tī chí-mōe, chin-chiàⁿ sī án-ni. Iâ-hô-hoa Siông-tè I m̄-bat pàng sìn I, khò I ê làng chòe bô pē ê kiáⁿ. I hoaⁿ-hí hō làng chhōe-tiòh, I beh chhun I ê sèng-chhiú khan kìⁿ-nā su-iàu I ín-chhōa ê làng. Chá I chhōa Í-sek-liat peh-siⁿ kòe Âng-hái, hō bô lō chiàⁿ-chòe ũ lō; hō bô thang chiàh pìⁿ-chòe ũ thang chiàh. I iúⁿ-chhi I ê peh-siⁿ, ēng chúí, ēng bah hō in bóan-chiok, keng-kòe chē-chē chhi-liân, hō in hák-sip sìn-sim, khiam-pi, sūn-hók, kàu bóe chiū chhōa in kàu Ka-lâm. Chhin-chhiūⁿ án-ni, Chú ê sèng-chhiú kap koan-sim, bô m̄ siông-siông tī Lân-hiong ê téng-bîn. Chòe kiaⁿ chiū-sī làng ēng kha-chiah òng Siông-tè, tì-kàu Siông-tè kóng, “Góa bat kiò lín, lín kì-jiân m̄ thiaⁿ-thàn góa, chiū lín kiū kiò góa, góa iā m̄ thiaⁿ.”

Chú ín-chhōa Tân Bók-su thè i khi Bí-lún lâi thàm-m̄ng lán kàu-hōe siat ê pēⁿ-iⁿ khòaⁿ ũ khiàm-ôan á-bô? Chin tú-hó, chin su-iàu chit ũ ũ keng-giām, jī-chhiáⁿ jiát-sim ê chí-mōe lâi tam-tng sán hū-jîn-kho ê hō-sū pan-tiúⁿ. Chek-sî chhiàⁿ i khi hia hók-bū. Pēⁿ-iⁿ khòaⁿ i ê láu-liân, jiát-sim khiân-sêng, koh sī tiong-liân ê chí-mōe, chai i m̄ koh kè, thang hók-bū khah kú tī pēⁿ-iⁿ, chiū hui-siông ê tiông-iông i.

Sî-jit teh kè chin kín, út chit-ê Siú-gī í-keng pit-giáp Hoa-liân kok-bîn hák-hāu, jī-chhiáⁿ í-keng chìn-jip Hoa-liân Sêng-lip Chhō-tiong, iā chin hó sêng-chek thak kàu saⁿ liên lah.

Ū chit-jit Tân bók-su ũ chhōa chit-ê hōan-chiá lâi pīⁿ-iⁿ beh jip-iⁿ. Chit-ê pīⁿ-lâng sī chin khó-lín, kin-

nî lăk-cháp-peh hê, sîⁿ Tân, miâ A-sêng, chit-giáp sī liâm phê-ôe. I sī kơ-khó bô thang i-óa ê lâu-tōa-lâng. I tī nî-gōa chêng, tui chit-ê tui Bí-kok lâi ê pò-tō-thôn lâi Hoa-liân pò-tō ê sī lâi jip sìn-gióng ê. Hit-sī i kám-kak nî-lâu lah, chia-h-nih pháiⁿ-miâ, tī sè-kan iáu ũ sīm-mih thang òng-băng. I siūⁿ-tiòh i ê chõe, koh it-seng keng-kê khó-chhám số òng-băng chĩn-lék chai-põe ê kiáⁿ, kì-jiân siū-tiàu chõe Jit-pún-kun ê thông-ék, kàu-taⁿ thâu-bé óa cháp-chhit, cháp-peh nî lah, thâu-á saⁿ, sī nî ũ siâu-sit, taⁿ cháp-gōa nî bô siâu-sit lah. Số-í i tī sè-kan sī chóat-băng, i ê sim chin kan-khó, chin ià-sè.

Hit sī lâi thiaⁿ tō-lí sī tui ē-bĩn chit saⁿ kù ôe lâi jip-sìn.

1. “In-ũi Siông-tè chiong tòk-siⁿ ê Kiáⁿ siúⁿ-sù sè-kan, hō kìn-nā sìn I ê làng bõe tĩm-lũn, ôe tit-tiòh éng-òah; I thiàⁿ sè-kan kàu án-ni” (Iok-hăn 3:16).

I thiaⁿ bók-su thák khí Siông-tè ê ôe, i kám-kek kàu lâu bák-sái. I siūⁿ kóng góa sī chia-h m̄ chiáⁿ-mih ê làng, tī Siông-tè ê bĩn-chêng móa-móa ê chõe-ok, Siông-tè thái ē thiàⁿ góa kàu án-ni.

2. I koh thiaⁿ kóng, “Lín kìn-nā tiòh-bôa taⁿ tâng-tàⁿ ê, tiòh chiũ-kũn góa; góa beh hō lín an-hiòh” (Má-thài 11:28).

Ah! Che sī i it-seng tī khó-chhám tiong số m̄-bat thiaⁿ-tiòh ê siâu-sit. Sè-kan tī tó-ũi ũ hit hō làng ôe thõe làng taⁿ tâng-tàⁿ, jĩ-chhiáⁿ ôe hō làng tit-tiòh pêng-an an-hiòh ah?

3. Tē saⁿ kù i thiaⁿ-tiòh kóng, “Koh ka-kĩ jĩn tī tõe-chiũⁿ chõe làng-kheh, chõe chhut-gōa ê. In-ũi án-ni kóng ê, sī piáu-bêng in teh chhõe chit ê chớ-ke. In nā siàu-liām số tui hia chhut-lâi ê tõe, chiũ ũ thang tò-khi ê ki-hõe. Chóng-sī taⁿ in him-bō koh-khah hó ê, chiũ-sī tī thiⁿ-nih ê. Số-í Siông-tè chheng-chõe in ê Siông-tè, bô liáh-chõe kiàn-siàu; in-ũi í-keng thõe in pĩ-păn chit ê siáⁿ” (Hi-pek-lâi 11: 13;Đ16).

A-sêng-peh thiaⁿ-tiòh chia-h-ê Siông-tè ê ôe, sim tōa kám-kek, i kám-kak i pêng-seng số tui-kiũ ê chiũ-sī chia-h-ê. Taⁿ i m̄-sī bô pē ê kiáⁿ lah, in-ũi Siông-tè sī i ê Thiⁿ-pē. Koh i tī sè-kan m̄-sī bô i-óa lah, in-ũi Chú beh thõe i taⁿ tâng-tàⁿ. Koh i m̄-sī bô ke khó-kui ê lōng-jĩ. I chai i ê chớ-ke sī tī thiⁿ-nih, i í-keng ũ kui-siok lah. Số-í i ê jĩn-seng hut-jiân tui ơ-àm lâu bák-sái ê soaⁿ-kok chóan-jip êng-kng Sek-an ê tōa-lō. Số-í tui hit sī khí, i chiũ bô làng lé-pài lâi siú lé-pài. Số-í tī iok pòⁿ nî chêng, chiũ siū chiap-láp jip sêng-hõe. Nā-sī chin khó-siòh, chia-h kú sin-thé put-chí khah lám, put-chí kàu lóp-kháp. Số-í bók-su chhōa i lâi lán kàu-hõe ê pēⁿ-ĩⁿ jip-ĩⁿ.

Ah! Siông-tè ê liap-lí chin-chiàⁿ sī ò-biâu ah! Tng Lân-hiong koh lâi Hoa-liân ê sī, kap kiáⁿ chò-hóe kiáⁿ, siū bók-su àn-nāi chò-hóe beh khi Bí-lũn, beh khi Ki-tok-kàu pĩⁿ-ĩⁿ chiũ-chit, tng i kòe Bí-lũn kiô ê tong-sī, kiàn-kéng seng-chêng, siūⁿ-kìⁿ i iok 12 nî chêng, hit sī Siú-gĩ-á iáu tī pak-tó lăi nng gòeh gōa jít ê sī, thiàu Bí-lũn kiô bô sí. Kín-á-jít chhōa kiáⁿ 11 hòe lâi kòe chit-ê kiô, chin-chiàⁿ sī kám-khai bũ-liông. Bē kìm-tit iân-lō kiáⁿ iân-lō lâu bák-sái, chũ-jiân bók-su kiáⁿ tī thâu-chêng m̄ chai-íáⁿ, kiáⁿ Siú-gĩ kiáⁿ tī Sin-pĩⁿ m̄-chai ì-sù.

Taⁿ kin-á-jit lâi Hoa-liân bák chít-nih iū 6 nî lah, tùi Siú-gī kok-bîn hák-hāu saⁿ nî lâi kàu chhō-tiong saⁿ nî lah. Hit jít khòaⁿ-tiòh A-sêng-peh ê jip-īⁿ chhiú-siók, chai i sī Tân A-sêng, sī tiam phoe-ê--ê. Hit-ê bîn-hêng chiok sêng Chheng-chôaⁿ ê bîn. Chit sī sim chin giâu-gi.

A-sêng-peh i m̄-sī sím-mih tâng-pīⁿ, sī ló-soe sim-chōng bô lát ê pīⁿ, tùi jip-īⁿ í-lâi tùi i-seng ēng tú-hó ê iòh-hng kap chu-ióng-phín hō i chiáh i chiū ná ióng-kiáⁿ. Tng tī i khah khòaⁿ-óah ê sī i chiū siông-siông kap Lân-hiong tâm-lūn kóng-ōe. A-sêng-peh sim-lâi ū chin giâu-gī, Lân-hiong ê kiáⁿ Siú-gī án-chóaⁿ ē hiah sêng in kiáⁿ Chheng-chôaⁿ ê bīn. Jī-chhiáⁿ chhiò ê khoán-sit, kap kóng-ōe ê siaⁿ-im iā ū chin sio-tâng ê só-chāi.

Ū chit-jit A-sêng-peh kìm bē-tiâu chiū m̄ng Lí Hō-sū kóng, “Hō-sū sian-siⁿ, chin sit-lé, góa lâi pài-m̄ng lí chit-chân sū, chhiáⁿ lí m̄-thang siū-khì, lí m̄-chai khéng kā góa kóng á-m̄?” Lân-hiong chai A-sêng-peh sī sêng-sit ê sìn-tō, koh sī lâu-tōa-lâng, koh i ka-kī iā siūⁿ chin ài m̄ng i, só-í chiū ìn A-sêng-peh kóng, “Chhiáⁿ lí m̄ng bô iàu-kín, góa nā chai, góa hoaⁿ-hí kā lí kóng, koh kī-sit góa iā ū ōe ài pài-hāu lí, iā chhiáⁿ lí kā góa kóng.” A-sêng-peh kóng, “Hó, góa nā ē hiáu-tit, góa iā hoaⁿ-hí kā lí kóng.” Hit-sí sī m̄ng-pō tú khah-êng ê sī.

A-sêng-peh chiū khui-chhùi m̄ng kóng, “Chin sit-lé, hō-sū sian-siⁿ, chū kàu-taⁿ góa siông-siông khòaⁿ chit ê gín-ná chhēng tiong-hák ê chè-hók lâi chhōe--lí, hit-ê sī lí ê sím-mih lāng.” “Hit-ê sī góa ê kiáⁿ.” “Kin-nī kúi-hòe lah, kúi nī ê?” “17 hòe, chhōe Tiong 3 nī.” “Góa thái m̄-bat khòaⁿ in A-pa lâi chhōe--lí.” Lân-hiong thiaⁿ A-sêng-peh m̄ng hit-kù, chit-bīn chin kiàn-siàu, chit-bīn chin siông-sim, thau-khak chū án-ni chhih lōh-khì, bīn óat tùi āu-bīn, kìm bē-tiâu bák-sái sòa liàn chhut--lâi, theng chin kú lóng bô ìn. A-sêng-peh chiap-sòa kóng, “Hō-sū sian-siⁿ, góa ē m̄ng lí án-ni, kī-sit sī in-ūi góa ê sim múi-pái nā khòaⁿ tiòh lí ê gín-ná chiū ná chún khòaⁿ tiòh góa ê kiáⁿ, bô-lūn bīn-hēng, chhiò ê khoán-sit, chhiò ê siaⁿ-im, kóng-ōe ê siaⁿ-im chin hóng-hut sī kap góa ê kiáⁿ siāng-khoán.” “A-peh lí ê kiáⁿ kiò chòe sím-mih miá?” “Kiò chòe Tân Chheng-chôaⁿ.” “I taⁿ tùi tó ūi khi?”

“I iok 18 nī chēng hō Jit-pún kun tiâu khi chòe thong-ék, chit-khì chū án-ni bô hōe-thau, khí-thau khi Hoa-pak, āu-lâi chóan-chiàn kàu Hoa-lâm, jiân-āu chai i ū kàu Hui-lip-pin, khi 4 nī iáu ū siáu-sit, jiân-āu kàu taⁿ chap-gōa nī lóng bô siáu-sit lah.” “I bōe khi chòe thong-ék ê sī, i sī teh chòe sím-mih.” “Sī teh chòe chè-iòh kong-si ê soan-thoan kóng-kò ê chú-jīm.” “Nā-sī án-ni A-peh lí ê miá kiám m̄-sī Tân

Chìn-sêng. Kiám m̄-sī bat khui Hôa-bí phôe-ê tiàm.” “Sī lah, góa ê hō-kháu miâ Tân Sêng, ũ-sī lâng kiò góa Chìn-sêng, khui Hôa-bí phôe-ê tiàm sī kó-chá tī Tâi-lâm ê sī. Nā-sī lí thái ē chai chiah-ê sū?”

Lân-hiong chū án-ni háu chhut--lâi sòa kúi-lòh phak tī A-sêng-peh ê pēⁿ chhng chêng, tui chhiú ká i khan-teh, bák-sái tih-tâm A-sêng-peh ê chhiú, ná kóng ná háu, ná chheh-khùi, kiò chit-siaⁿ “A-pa,” chū án-ni háu koh-khah chhám-chheh. A-sêng-peh kín peh khí-lâi chē tiàm bìn-chhng-kĩⁿ, kóng, “Hō-sū sian-siⁿ, lí tàu-tí sī cháiⁿ-iūⁿ kiò góa án-ni?” Hit-sī Lân-hiong chiah chiông-thâu kàu-bóe tãi-liòk kóng chit-piàn hō A-sêng-peh thiaⁿ. A-sêng-peh iā khui-siaⁿ háu, tui án-ni nng ê ta-koaⁿ, sim-pū chiah sio-jĭn.

Tui án-ni A-sêng-peh chiah liáu-kái chit-ê Hō-sū Lân-hiong ê gín-ná hō kiò “Siú-gĩ” ê ì-sù, kap liáu-kái hit-ê gín-ná ê bìn-hêng, thé-thài, siaⁿ-im kī-só-í ē kap in kiáⁿ Chheng-chôaⁿ siāng-khoán ê só-í-jiân. Tui án-ni A-sêng-peh sim hui-siông hoaⁿ-hí, chiū chiām-chiām koh íong-kiāⁿ. Bô jōa-kú chiū thè-ĩⁿ. Chit-chân sū sòa chiāⁿ-chòe Hoa-liân kàu-hōe ê bí-tâm, chiū-sī Lân-hiong ê “Siú-gĩ,” iú-hàu ê cheng-sîn. A-sêng-peh tui hit-sī khí chiū siūⁿ kóng i óah-teh ũ an-ùi, ũ bók-tek, chiū khoe-hók kiān-khong. Phôe-ê tàⁿ-á taⁿ leh, pí chêng koh-khah piàⁿ-sè lâi chòe kang. Siú-gĩ kap A-kong sio-jĭn liáu-āu iā chin hoaⁿ-hí, pí-chêng koh-khah óah-tāng jĭn-chin thak-chheh, bô lōa-kú chiū pit-giáp. Pit-giáp liáu chiū khi thak Su-hōan hák-hāu. A-kong iā tàu thàn-chiⁿ hō i thak. Siú-gĩ kap A-kong chòe-hóe tiàm, kàu khi thak Su-hōan hák-hāu chiah khi hák-liáu.

Sī jĭp-tī Tâi-pak Su-hōan, nā hioh-jòah tò--lâi chiū saⁿ-ê, ta-koaⁿ, sim-pū, kap sè-kiáⁿ Siú-gĩ--è saⁿ-ê chin khòai-lòk, tī Chú chiāⁿ-chòe chit-ê hó ê Ki-tok-hòa ka-têng. Saⁿ-tâi-lâng chòe-hóe tiàm, hit-ê iú-hàu ê sim-chêng, kám-siā Chú ê hoaⁿ-hí móa-móa, chhiong-móa tī in tiong-kan. Nā-sī hó-kéng bô kú, put-chhek ê chai-hō koh kàu in ê tiong-kan.

Kiû Lí Sià-bián Góa

Lâng chin-chiàⁿ nã m̄-sī ũ h̄ng-h̄ng ê khòa-lū chiū-sī ũ kīn-kīn ê hōan-ló. Chai-hō tiông-tiáp chhin-chhiūⁿ hái-éng, āu-éng jiok chēng-éng, tiông-tiông tiáp-tiáp tit-tit kóaⁿ--lâi. Kong sun, bó kiáⁿ, ta-koaⁿ sim-pū chiaⁿ hoaⁿ-hí saⁿ-jīn khòai-lòk lâi kòe-jit nã-tiāⁿ, chit-ê hok-khì kè-siòk bô lōa kú kàu tī Siú-gī thak su-hōan hāk-hāu ê soah bóe-nī, beh pit-giáp ê gòeh-gōa-jit chēng lâu-kong A-sēng-peh hut-jiân ũi-tiòh pòah-tó, tui án-ni sòa tì-kàu bē koh khí-chh̄ng, thoa chiāⁿ gòeh-jit sòa piát-sè. Piát-sè hit nī A-sēng-peh tú-tú sī 71 hòe ê 6 gòeh, Siú-gī iā í-keng 20 hòe lah. Tng Chheng-liân, chin eng-chùn, sēng-chek chin hó, í só ài--ê tèk-piát im-gák-kho, kī-tiong seng-gák, siaⁿ hui-siông súi. Nã koh kã í pòe-iúⁿ khó-lêng ē chòe seng-gák ka. In-toaⁿ tãi-khai sī tui pē-bú ê ũi-thoan, in-ũi lâu-pē tui im-gák ũ chhù-bī, lâu-bú sī Soaⁿ-pà ê lāng, gōa kong sī sèⁿ Bók, hia ê lāng chin gâu gím-si, tui a-má chiū-sī gâu gím-si.

Taⁿ Siú-gī pit-giáp liáu-āu chiū koh chìn-jip Su-hōan tãi-hák. In-ũi sēng-chek hui-siông hó, só-í siū thē-miā tui hāk-hāu pó-sàng, bián-khó khi seng-hák. I ê lâu-bú hui-siông ê hoaⁿ-hí. Che iā-sī Siōng-tè tèk-piát ê un-tián, hō Lân-hiong tī iu-būn tiong thang tit-tiòh tōa ê an-ùi. Phah-sng a-kong bô thang khòaⁿ kàu Siú-gī sēng-kong chiū piát-sè.

Lân-hiong it-seng chin-chiàⁿ sī khó-chhám, lèk-chīn it-chhè ê hong-song, kàu chia lâi chit bīn sī thang hoaⁿ-hí, m̄-kú ũi-tiòh kiáⁿ ê chiong-lâi í ê ló-lèk sit-chāi siông-siông sī kòe-thâu ê thoa-bôa, tì-kàu seng-khu chin lám. Tng ta-koaⁿ sí hit-sí sòa siông-siông ài sàu. Sui-jiân tī pīⁿ-īⁿ, iáu-kú ũi-tiòh bô thang hioh-khùn iā-sī khah-su. Kàu-bóe sàu liáu sòa ē kãⁿ hiuh, chiàu-khòaⁿ sī pīⁿ lô-siong, kàu Siú-gī tãi-hák sòa bóe nī hit nī, Lân-hoing ê sin-thé chám-jiân soe-jiók, só-í ũ sī-kan tò lâi ka-kī tiau-ióng. Pīⁿ-īⁿ sī chin hó-ì, thē-thiap, siông-siông ũ i-seng á-sī hō-sū lâi kã í khòaⁿ. In-ũi pīⁿ-īⁿ bô keh-lī-sek, só-í hō í tiàm-tī pīⁿ-īⁿ pīⁿ-á ê chhù.

Kàu Siú-gī tãi-hák soah-bóe-nī 23 hòe ê 6 gòeh Lân-hiong ê pēⁿ-sè pīⁿ liáu chin báí, chiàu-khòaⁿ lī liáu piát-sè ê sī-kī bô h̄ng lah. Nã-sī í chin pek-chhiat kī-tó kiū Siōng-tè hō í ē-tit khòaⁿ tiòh í sò-thiàⁿ ê kiáⁿ Siú-gī sēng-kong chiaⁿ lī-khui sè-kan. I-seng kap hō-sū-phōaⁿ tãi-ke iā chin kã í an-ùi, chiàu-kò, só-í pí-kàu-tek chin ũ nãi.

Kàu 7 gòeh tiong-sûn Siú-gī í-keng pit-giáp tit-tiòh hák-sū ê bûn-pîn, iā tit-tiòh lán kàu-hōe siat ê Tiong-hák ê hó-ì, liông-chá chiū chiaup-phêng i beh thang kà lán ê Tiong-òh.

Tú-tú táh jip-m̄ng, chiong hêng-lí pàng lòh khi, kiāⁿ kàu pâng-keng ê pēⁿ-chhng chêng beh kà lâu-bú chhéng-an ê sī, hut-jian ū chit ê chhiⁿ-hūn ê lāng-kheh chhōa chit ê sió-chiá seⁿ-chòe chin-súi tòe āu-bīn jip--lāi.

Chit-ê lāng-kheh tàu-tí sī sím-mih lāng? Chit-ê lāng-kheh sī Hōa-kiāu, chit pái beh tò lāi chó-kok sī-chhat, khah iāu-kín sī beh tò lāi khòaⁿ sán-giáp phok-lám-hōe. I sī tui Hui-lip-pin tò--lāi ê. I m̄-sī tiâu-kang chhut-kok khi chòe seng-lí ê, i sī tē-jī-hōe tãi-chiàn tui Tâi-ôan hō Jit-kun tiâu khi chòe thong-ék ê, Jit-pún pãi-chiàn āu chū án-ni tiàm-tī hia ê lāng. Chit ê lāng m̄-sī pát-lāng, chiū-sī Tân Chheng-chōaⁿ.

Tân Chheng-chōaⁿ án-chóaⁿ ē tòe Siú- gī jip--lāi, siūⁿ lāi sī chin kī-kòai. Chóng-sī che chiū-sī “Jin-seng hì-kék sèng ê tiūⁿ-bīn”. Thiⁿ ē khoah bóng-bóng, éng tō ū chit-khoán kī-chek ê chhut-hiān.

Tng Jit-pún pãi-chiàn ê sī, Chheng-chōaⁿ tô-thoat Jit-kun ê kàm-sī, tô-jip tōa chhiū-nâ, āu-lāi tit-tit cháu lòh lâm, cháu kàu chit ê só-chāi kiò-chòe Mi-na-nò-tó sī Hui-lip-pin kok tē 2 ê tó-sū, chit ê tó tãi-iok ū lán Tâi-ôan ê 3 pōe tōa. I ū khi kàu Láp-báu, khí-thâu tī hia hō lāng chhiāⁿ, in-ūi i sī Tâi-ôan-lāng. Kun-hók thng hiat-kák, kóng i sī tui Hok-kiàn khi ê Hōa-kiāu sī chin khòai phiàn. Chin jin-chin, taⁿ lāi kàu chia ē sí tō tiòh phah-piāⁿ lah. I put-chí gâu chòe seng-lí, i khòaⁿ Iā-chí-iū, Iā-chí-hún, chit-ê seng-lí ē chòe tit, só-í i chiū tui chit hong-bīn lāi chin-lát, kó-jian hō i thàn tiòh chíⁿ. Bô gōa-kú i tī hia chiū koh kiàn-ti ke-āu. Ū seⁿ chit ê cha-bó kiáⁿ kiò-chòe “Lī-ná”. Liáu-āu lóng bô koh siⁿ kàu Lī-ná 18 hòe ê sī i ê siⁿ-bó chiū kòe-sin khi.

Kin-nī 20 hòe lah, chit pái kap in lâu-pē chòe-hóe kòe lāi Tâi-ôan, òng-bāng thang séng-chhin. Kin-nī Chheng-chōaⁿ iā 50 thóng lah, só-í iā bô siūⁿ beh koh chhōa. Koh chit-bīn iā siūⁿ kóng tò lāi Tâi-ôan khòaⁿ chit-pêng ê chhin-lāng taⁿ pīⁿ cháiⁿ-iūⁿ, tui chhut-gōa kàu tò--lāi thâu-bóe 23 nī. Tui Ki-liông chiūⁿ-liók, chek-sī kóaⁿ kàu Tâi-pak, khi chhōe i ê tiūⁿ-lāng, chiah chai tiūⁿ-lāng sí lah, bó koh tòe lāng khi lah. Chè-iòh kong-si tó-pi lah. Thó chit ē khui, ah! Sè-sū ê to-piàn.

Kóaⁿ-kín kóaⁿ kàu Hoa-liân, khi chhōe Hí-siong-hông chiú-ka, í-keng ōaⁿ pát-lāng khui, lāi-bīn bô pòⁿ-ê sèk-sāi lāng, bô tàng m̄ng, bô lāng chai in lâu-pē ê siao-sit. Bô pân-hoat chiū khi chhiⁿ kong-só (kōan-hat chhi) tui hō-chèng-khò tiâu-cha, chiah chai in lâu-pē tī 3 nī chêng, 71 hòe ê 6 gòeh tiong piát-sè. Koh tī hō-kháu-siōng ū ka-chók, sim-pū, sun-á. Sim-pū ê miā Lí Lân-hiong, sun Siú-gī. Che sī i só siūⁿ bē kàu ê sū, iā kiaⁿ iā hoaⁿ-hí. In-ūi Lân-hiong chiū-sī i só kà lāng thún-táh, āu-lāi kà i hiat-kák ê lú-sèng. Koh ū kiáⁿ, chit-ê kiáⁿ sī i ê chéng, i ê kut-jiók, hiat-thóng. Phau chin tōa ê giâu-gī kap hòⁿ-kī ài chai chit-ê sū ê hi-sit.

Tú tui chhiⁿ-kong-só chhut-lāi, tú-tiòh chit ê chheng-liân chhiú kōaⁿ hêng-lí, hit-ê bīn hui-siōng chhin-chhiūⁿ i ka-kī, só-í i chiū tui āu-bīn tit-tit kà i tòe. Sim-té àm-àm siūⁿ chit-ê kiám sī tī chhiⁿ-kong-só hō-chèk-siōng só khòaⁿ kap lâu-pē Tân A-sêng siāng hō-lāi ê Lí Lân-hiong ê kiáⁿ. Só-í i chiū chhōa Lī-ná tiàm āu-bīn hng-hng kín kà i tòe, nā-sī Siú-gī i lóng m̄-chai.

Kàu ũi jip m̄ng, i iā tòe Siú-gī jip-khì. Siú-gī kap lâu-bú chhéng-an āu chhut-lâi thiaⁿ-nih, chiaⁿ khòaⁿ-tiòh n̄ng ê chhiⁿ-hūn lāng-kheh, chiū m̄ng lāng-kheh lín tui tó-ũi lâi, chhiáⁿ chē. Lāng-kheh ìn kóng, “Góa tui Hui-lip-pin lâi.” Pēng-sī Siú-gī bat thiaⁿ a-kong kóng, koh bák-chiu kim-kim kâ i siòng, sim-té iā chin kî-kòai chit-ê lāng-kheh ê bīn-hēng, thé-thài, siaⁿ-im thái ē kap i hiah sio-siāng. Tui án-ni bô khòa koh kóng-ōe, kín jip-khì kâ lâu-bú kóng, “Ma-mah góa-bīn ũ chit ê lāng-kheh, iā hit-ê lāng-kheh kóng sī tui Hui-lip-pin lâi ê Hôa-kiâu, i ê bīn-hēng, thé-thài, kóng-ōe ê siaⁿ-im kap góa chin saⁿ-sēng.” Ma-mah kâ i kóng, “Lí kâ i chhéng-m̄ng i ê tōa-miâ, i nā kóng sī Tân Chheng-chôaⁿ, lí chiaⁿ chhiáⁿ i lâi kap a-bú chhéng-an.” Siú-gī chhut-khì m̄ng lāng-kheh ê tōa-miâ, kó-chin sī Tân Chheng-chôaⁿ. Siú-gī chiū chhiáⁿ i jip-khì kóng, “Sian-sīⁿ, khah sit-lé, góan ka-bó kóng beh kâ lí chhéng-an.” Chheng-chôaⁿ chiū jip-khì. Chit ē khòaⁿ kó-jiân sī Lân-hiong. Lân-hiong sui-jiân sī phòa-pīⁿ, jī-chhiáⁿ chin siong-tiōng, m̄-kú tãi-ke iā sī iáu ē jīn-tit. Tãi-ke tui-khòaⁿ, bô ōe háu chit khùn, jiân-āu tui Siú-gī kap Lī-ná ê an-ùi chiaⁿ tãi-ke bô koh háu.

Lân-hiong chiaⁿ tui thâu kàu bôe siōng-sè kóng chit piàn hō Chheng-chôaⁿ thiaⁿ. Chheng-chôaⁿ thiaⁿ liáu hui-siōng ê kiàn-siàu, chū-chek, iā chin kám-kek, chấp-hun ê tông-chēng, koh chin siong-sim. Chiaⁿ chai Lân-hiong ê khó-chhú, siú-chiat, ũ chī-khì, iā Siú-gī kó-jiân sī i ê hiat-thóng, kut-jiòk ê chin, chin hoaⁿ-hí i ũ chhin-siⁿ ê kiáⁿ. Koh chai sī chin chiáⁿ-mih ê kiáⁿ, só-í hui-siōng hoaⁿ-hí, kám-siā Lân-hiong ê chēng. Jiân-āu Chheng-chôaⁿ iā chhim-chhim jīn-chōe, sòa kóng-khí i kòe-khì ê chēng-hēng, kâm bák-sái khan Lân-hiong ê chhiú kóng, “Lân, kiū lí sià-bián góa.” N̄ng lāng kóng liáu-āu, tãi-ke koh háu chit khùn, chit pái liên Siú-gī iā háu. Lī-ná khòaⁿ tãi-ke háu, i iā háu. Háu liáu tãi-ke chiaⁿ sio jīn.

Ũi-tiòh kòe-thâu ê heng-hùn, Lân-hiong hit mī koh chhut chin-chē huìh, keh-jit koh khah soe-jiòk, iā hoat kôan-jiát. Tui án-ni Chheng-chôaⁿ tī hia lâi chiām-sim chiàu-kò i. Siú-gī, Lī-ná iā chin un-khùn tàu kò ma-mah. Nā-sī í-keng siuⁿ bân lah. Keh-jit pài 5 chá-khí 8 tiám, Lân-hiong tī tiōng-hu, kiáⁿ, cha-bó-kiáⁿ chiàu-kò ē ē-bīn, pēng-an lâi lī-khui sè-kan. Beh t̄ng-khùi ê sī tui i ê tiōng-hu Chheng-chôaⁿ kau-tài n̄ng kù ōe.

1. Chôaⁿ ah, góa hoaⁿ-hí sià-bián lí, nā-sī lí tiòh hóan-hóe lâi chiap-siū Iâ-sơ, Iâ-sơ sī lí ê Kiù-chú. Chí-ũ tiòh sìn I, chiaⁿ ē tit-tiòh sià-chōe, thang tit-tiòh Thiⁿ-pē ē un-tián.
2. Koh òng-bāng lí tiòh thiàⁿ chit n̄ng ê kiáⁿ, chit-tui kiáⁿ sī lí ê kut-hék, sī lí ê hiat-méh.

Chheng-chôaⁿ bák-sái hō m̄ khui, kúi tī pēⁿ-chhng chēng, khan Lân-hiong ê chhiú lâi chim kóng, “Góa só thiàⁿ ê Lân, chhiáⁿ lí an-sim, góa tek-khak bô koh kơ-hū lí ê chēng-gī, cheng-chiat ũi góa lâi khan kiáⁿ, hōng-ióng hū-chhin ê chēng. Góa tek-khak tòe lí ê kha-pō, it-seng sìn Chú Iâ-sơ, iā kap kiáⁿ chò-hóe pài Siōng-tè. Lí ê Siōng-tè chiū-sī góa ê Siōng-tè, lí ê kiáⁿ chiū-sī góa ê kiáⁿ. Chhiáⁿ lí an-sim.” Lân-hiong thiaⁿ chiaⁿ ê ōe liáu-āu sim chin siū an-ùi, bák-chiu thí-khui óat kòe-lâi khòaⁿ Chheng-chôaⁿ kóng, “Tiōng-hu, Chôaⁿ! Lí chin-chiáⁿ sī góa it-seng khó-ài ê siū-jīn, hō góa tú-tiòh chiaⁿ tōa ê kan-khó. Chóng-sī taⁿ góa ē tit koh kìⁿ lí ê bīn, kiáⁿ iā sēng-kong lah. Taⁿ góa ê sim bóan-chiok lah. Lí chhiáⁿ, góa beh lâi-khì lah. Chú kap lín tī-teh.”

Kóng-soah bīn óat kòe-khì, chhin-chhiūⁿ nâ-âu khi hō thām kén-teh ê khoán, kùh chit siaⁿ chiū tng-khùi. Hit sī tú sī pài 5 chá-khí 8 tiám 5 hun, it-seng hióng-siū 47 hòe, chit-ê chí-mōai chū án-ni lī-khui sè-kan. Chit-ê chí-mōai thang kóng it-seng jiát-sim hòk-sāi Chú, hó phín-hēng, ũ chī-khì, ũ chēng-gī, iú-hàu, gâu thé-thiap pang-chān lāng. Nā-sī khó-sioh ũi-tiòh chit sī ê sit-chhò, it-seng lâi siū-tiòh hiah tōa ê kan-khó, chin-chiàⁿ sī it sit-chiok chhian-kó hūn. Kiám m̄ sī hō lí, góa thang chòe kàm-kài mah.

Lâm lú īⁿ-sèng ê kiū-ài sī chhin-chhiūⁿ chū-sék ē hō-siong khip-ín, che sī chō-hòa ê Sîn ê liap-lí, hō i án-ni lâi tì-kàu hō hu-hū ê koan-hē tit-tiòh bí-móa ê kiàn-líp. Nā-sī Siōng-tè ê oe kóng, “Hun-in lāng-lāng tiòh chun-tiōng, chhng bô phah lâ-sâm; in-ūi su-thong kiâⁿ-îm ê lāng, Siōng-tè beh sím-phòaⁿ i” (Hi-pek-lâi 13:4).

Chheng-chôaⁿ ê só chòe, ēng lú-sèng sūn-chin ê thiàⁿ, khòaⁿ chòe “Sèng-iók ê iú-hì”, sèng-iók ê thit-thô. Siōng-tè ná ē hoaⁿ-hí leh, só-í i it-seng tui hu-hū kan ka-tēng ê khòai-lók, thang kóng chin put-hēng, cheng-sîn ê táⁿ-kek sit-chāi chin tōa. Tī pát hāng kiám-chhái ũ sēng-kong, nā-sī tī jîn-seng tiong ê lú-phòaⁿ, it-seng ê tâng-phòaⁿ, saⁿ-kap tōa ê khòai-lók, i bēng-bēng sī sit-pāi.

Lân-hiong chit ē sí-lòh, Chheng-chôaⁿ kap nng ê kiáⁿ ũi-tiòh chit-ê sū hui-siông ê pi-ai. Tèk-piát Chheng-chôaⁿ ê sim, chhin-chhiūⁿ hō to chhák thàu-kòe ê siong-sim, múi-múi nā koh siūⁿ-tiòh, tō siông-siông ka-kī chek-pī lâi lâu bák-sái, hián-bēng i tui Lân-hiong ê put-chū, kàu taⁿ tō iáu teh m̄-kam. (Ôan)